Sprawozdanie

Dyrekcji

Państwowego Gimnazjum Św. Marji Magdaleny

w Poznaniu

za rok szkolny 1926|27.

„Litterae posteritatis causa: repertae sunt, quae subsidio oblivioni esse possent.“

POZNAŃ 1927.
Czcionkami Drukarni Handlowej T. z o. p. w Poznaniu.
Nakładem uczniów.

Programy szkolne
Poznań
Gimnazjum państwowe
św. Marji Magdaleny

I. Kronika Zakładu.

Rok szkolny 1926/7 zaczął się uroczystem nabożeństwem dopiero dnia 15. września 1926, gdyż z powodu epidemji szkarlatyny w całej Polsce przedłużono wakacje o dwa tygodnie.

Podczas wakacyj przeprowadziło się konieczniejsze naprawki w budynku kosztem 1673 zł z naszego funduszu administracyjnego, gdyż z ogólnego budżetu państwowego nic nam nie przyznano na ten cel.

Naprawiliśmy także okna w kościelę szkolnym (pobernardyńskim) kosztem 1638 zł. Naprawa objęła uzupełnienie szyb z szkła witrażowego i odnowienie silnie nadwątlonej już oprawy ołowianej. Na pokrycie kosztów złożyły się: 1) datek Komitetu Rodzicielskiego naszego 400 zł. 2) datek Komitetu Rodzicielskiego Gimnazjum Św. Jana Kantego 200 zł. 3) ze składek podczas nabożeństw szkolnych 1038 zł.

Na administrację budynku i na pomoce naukowe nie dostaliśmy w tym roku żadnej dotacji z budżetu Państwa. Wszystkie wydatki pokryliśmy z własnego funduszu adminnistracyjnego, tworzącego się z opłat uczniów, jako t. zw. taksa administracyjna.

Opłaty szkolne ustaliły się już co do rodzajów i co do wysokości. W r. 1926/7 były takie same, jak roku poprzedniego, a mianowicie: a) taksa wstępna jednorazowo 2 zł od każdego nowo przyjętego ucznia — b) na zabawy ruchome po 2 zł półrocznie. (Dało to w całym roku 2172 zł; z tego odesłaliśmy do Minist. Ośw. 1631,50 zł, reszta zaś została na nasz użytek) — c) za zużycie urządzenia szkolnego po 30 zł półrocznie. (Z tego tytułu wpłacili uczniowie w całym roku 25.605 zł, które w całości weszły do Skarbu Państwa.) — d) taksa odministracyjna na opędzanie wydatków szkoły, w rocznej kwocie 45 zł od ucznia, dała w całym roku 18.260 zł. Uczniom niezamożnym, a dobrze uczącym się można było przyznać pewne ulgi, a to tak: od opłaty pod c) wolno było uwolnić zupełnie 10 % ogółu uczniów, a nadto dowolną ilość od połowy opłaty, stosownie do stosunków lokalnych; od opłaty pod d) wolno było uwolnić zupełnie 25 % ogółu uczniów. W szkole naszej przyznało się wszystkie możliwe uwolnienia i zniżki.

Egzamin wstępny do klasy pierwszej przeprowadziło się dnia 23.—26. czerwca 1926. Egzaminowano 103 kandydatów. Egzamin zdało pomyślnie 74 (82,5 %). Z nich weszło do klasy I. tylko 66 i ci wraz z 12 powtarzającymi klasę dali materjał na dwa oddziały (40+38).

Egzamin wstępny do klas wyższych składano 28 czerwca i 15 września. — Zgłosiło się kandydatów 9, a z nich 8 weszło do gimnazjum. Z wyjątkowych powodów pozwoliło Kuratorjum dwu uczniom zdawać egzamin wstępny w styczniu; obaj weszli też do gimnazjum.

Na początku roku szkolnego było 544 uczniów. W ciągu roku przybyli jeszcze 4. Umieściło się ich w 18 klasach.

Nauka odbywała się przez cały rok bez znaczniejszych zaburzeń w porządku dziennym. Jako uciążliwe niedomaganie w zwykłym planie czynności szkolnych trzeba jednak zapisać następujące dwa wypadki. Prof. Beer nie uczył przez pierwszy tydzień roku szkolnego i potem przez cały niemal styczeń, aż przeszedł na półroczny urlop dla poratowania zdrowia. — Prof. Dr. Ręgorowicz z powodu powołania na inne stanowisko niemal nie uczył zupełnie od 25. października do Bożego Narodzenia, poczem opuścił nas na stałe. — Nadto nie byli przez dłuższy czas w szkole: 1) X. Skórnicki wyjechał 18. grudnia z wycieczką uczniów do Rzymu, a po powrocie chorował do 24. stycznia. 2) Prof. Odroń chorował przez 10 dni w styczniu. 3) Dr. Drężepolski chorował przez tydzień w lutym. — 4) Prof. Vogel nie przychodził do szkoły przez 28 dni w marcu z powodu zakaźnej choroby w mieszkaniu.

Zdrowie uczniów było na ogół dobre. Więcej o tem pisze się dalej w sprawozdaniu lekarza szkolnego.

Na naukę przychodzili uczniowie na ogół regularnie. Naganna lekkomyślność w opuszczaniu nauki dawała się spostrzec u niewielu tylko, co jednak pociągało za sobą należyte następstwa. Zresztą zaś w niektórych klasach nie brakło nikogo na nauce nawet przez kilka tygodni; w tym względzie zasługuje na pochwałę klasa Va.

Karność możnaby też nazwać dobrą, gdyby się miało na myśli tylko tę okoliczność, iż nie wydalono ani jednego ucznia, a kar lżejszych stosowało się niewiele. Mimo to nie można pokryć milczeniem wzrastającej ciągle obojętności wielu uczniów na upomnienia nasze i przestrogi z powodu powtarzających się objawów niesforności. Gdybyśmy dalej widzieli za małą skuteczność naszych zabiegów wychowawczych w tym względzie, musielibyśmy z przykrością sięgnąć do sposobów bardziej dojmujących.

Od 27. września do 3. października zwiedzili wystawę ogrodniczą wszyscy uczniowie kl. I. pod przewodnictwem nauczyciela przyrody lub gospodarza klasy.

Od 4. do 7. października odbyli uczniowie rekolekcje ze spowiedzią i komunją św. Zarazem odprawili modły i procesje dla uzyskania odpustów z okoliczności roku jubileuszowego.

17. października witaliśmy J. E. Arcybiskupa Prymasa Hlonda przy Jego wjeździe do Poznania. Uczniowie tworzyli szpaler na ulicy.

28. października wieczorem w auli szkolnej wygłosił uczniom swoją „Legendę Wawelu" poeta Kalinowski.

11. listopada nie było nauki. Deputacja uczniów starszych była na ogólnem nabożeństwie w kościele farnym z tytułu rocznicy zorganizowania się pierwszego rządu Polski niepodległej.

13. listoyada również nie było nauki, gdyż dzień ten poświęcono obchodowi 200-lecia kanonizacji Św. Stanisława Kostki. Wieczorem dnia tego cała poznańska młodzież szkolna w uroczystym pochodzie przeszła

przez miasto do fary, gdzie odbyły się nieszpory, a z ambony przemówił X. Arcybiskup Hlond. — Dnia następnego (niedziela) znowu dla całej młodzieży było w farze nabożeństwo z kazaniem okolicznościowem.

29. listopada była msza żałobna za spokój duszy bojowników o odzyskanie niepodległości naszej.

4. grudnia uczcił Zakład pamięć poety Jana Kasprowicza, zmarłego podczas wakacyj. Cała szkoła była na mszy żałobnej, a potem uczniowie starsi byli w auli na akademji, na którą złożyło się przemówienie Dra Michałkiewicza, deklamacje utworów Poety i śpiewy. Dla publiczności powtórzyło się tę akademję w szerszym programie dnia 6. grudnia. Czcząc w ten sposób wielkie zasługi Poety, oddawaliśmy się też miłemu wspomnieniu, iż był On uczniem naszej szkoły w klasie najwyższej i tu zdał maturę.

21. grudnia zakończono I. tercjał 1926/7 zwykłem rozdaniem świadectw szkolnych.

Ferje Bożego Narodzenia trwały od 22. grudnia do 3 stycznia.

4. i 5. lutego przystąpili uczniowie po raz drugi do spowiedzi i komunji św.

17. lutego byli uczniowie wolni od nauki w szkole z okoliczności pobytu w Poznaniu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

1. marca odwiedzili nas mili goście, dawni abiturjenci Polacy, którzy dnia tego właśnie zdawali maturę w r. 1902. Z nimi połączyli się także abiturjenci r. 1901. Razem zjechało się 24 osób. Nabożeństwo w kościele szkolnym odprawił ich kolega, Najprzew. X. Biskup Arkadjusz Lisiecki. Potem w szkole oglądnęli akta swego egzaminu dojrzałości, zwiedzili sale, w których niegdyś zasiadali na ławach, szukali i nawet znachodzili owe ławki, a na przerwie przyglądali się swoim młodym następcom. Sobie ożywili miłe wspomnienia przeszłości szkolnej, nam zaś bardzo uświetnili dzień cały.

2. marca w Środę Popielcową nauka zaczęła się dopiero o godz. 10-tej. Przedtem zaś byli uczniowie w kościele szkolnym na mszy i na obrzędzie posypwania głów popiołem.

W ostatnim tygodniu przed ferjami Wielkanocnemi byli starsi uczniowie na wystawie fotografij stanu obecnego i obrazów rekonstrukcji starożytnego Rzymu. Wystawę urządziło Poznańskie Koło T. N. S. W. Materjał był prywatną własnością Koła polsko-włoskiego w Warszawie. Uczniom wyjaśniali znaczenie obrazów towarzyszący nauczyciele.

12. kwietnia zakończono II. tercjał 1926/7 i wydano uczniom świadectwa szkolne.

Ferje Wielkanocnte trwały od 13. do 25. kwietnia.

29. i 30. kwietnia byli uczniowie po raz itrzeci w tym roku u spowiedzi i komunji św.

3. maja święciliśmy rocznicę narodową nabożeństwem i małą akademją poranną dla uczniów starszych; przemawiał do uczniów prof. Konieczny.

10. maja dany był „Wieczór Muzyczny“ siłami uczniów Zakładu pod kierunkiem nauczyciela śpiewu J. Rosenberga z następującym programem: **I. Śpiewy naszych twórców:** 1. Gaude Mater Polonia Gorczyckiego. 2. Pieśni ludowe na chór mieszany w opracowaniu St. Kazury: Wyszła dziewczyna, Kaczor, Żal dziewczyny, W zielonym gaiku, Zając. — 3. Nad grobem Dartuli (z Ossjana) chór J. Galla. 4. Nasza Hanka, chór Wł. Żeleńskiego. **II. Śpiewy i muzyka mistrzów obcych z w. XVII i XVIII:** 1. Koncert G-dur na 4 skrzypce Telemanna, 2. Symfonja nr. 6., kwintet Torellego, — 3. Koncert G-moll na skrzypce i fortepian Vivaldiego, — 4. Śpiewy: Duet z „Eteocle e Polinice“ Legrenziego, Arja Tiberino z „Niobe“ Steffaniego, Recitativo z orat. „Balthazar“ Carisimiego, — 5. Fuga, fortepian, Scarlattiego, — 6. Sonata VI. op. 4. na 2 skrzypce i fortepian, Corelliego. — 7. Alleluja z oratorjum Händla „Mesjasz“ na chór i orkiestrę.

Matura pisemna odbyła się 2., 4. i 6. maja, ustna zaś w czasie od 12.—17. maja. — Więcej o tem w dalszym osobnym rozdziale.

26. maja przystąpiło 14 uczniów do pierwszej komunji św.

27. i 28. maja były zawody międzyszkolne młodzieży gimnazjalnej męskiej z całego Okręgu szkolnego Poznańskiego. Zawody zorganizowało Kuratorjum Szkolne na tutejszem boisku Sokoła. Zgłosiło się około 700 zapaśników w pięcioboju i w różnych grach w piłkę. Od nas występowało tam 43 uczniów. Dzień 28. maja był wolny od nauki.

Ferje Zielonych Świąt trwały od 4. do 8. czerwca.

18. czerwca nie było nauki, dzień ten bowiem poświęcono pamięci Juljusza Słowackiego, którego resztki śmiertelne ma naród złożyć na Wawelu dnia 28. czerwca. Obchodzono to święto nabożeństwem, przemówieniem prof. Dra Michałkiewicza i recytacją utworów Słowackiego przez prof. Bilińskiego.

W ciągu roku szkolnego uczniowie złożyli dobrowolnie: 1. na rzecz chrześcijan kościoła assyro-chaldyjskiego zł 54,35 — 2. na pokrycie kosztów sprowadzenia zwłok J. Słowackiego zł 142,76 — 3. na „dar narodowy“ dla T. C. L. dnia 3. maja zł 148,77.

21. czerwca zakończono rok szkolny nabożeństwem i rozdaniem świadectw rocznych.

Dwaj uczniowie naszej klasy VIII. okryli Zakład żałobą przez zgon swój przedwczesny:

Kozubski Antoni

utonął w Warcie dnia 25 lipca 1926 podczas treningu wioślarskiego. Odznaczał się pracowitością i wysoką ambicją. Oddawał się z zapałem wioślarstwu i lekkiej atletyce i brał nagrody w popisach i turniejach. Za spokój jego duszy było nabożeństwo żałobne dnia 23 września 1926.

Musiałek Zdzisław

zmarł 7 grudnia 1926 na zapalenie opon mózgowych. Nabożeństwo żałobne w kościele szkolnym odbyło się 11 grudnia 1926. Także tego zaliczaliśmy do uczniów chwalebnych w każdym względzie.

Bolejemy, iż nazwiska tych zacnych młodzieńców brakuje w spisie naszych abiturjentów. Rozumiemy zranioną miłość rodzicielską i ciężko zawiedzione nadzieje ich najbliższych. Jeszcze raz zapewniamy Szanownych Rodziców i Rodzeństwo obu Zmarłych, iż Ich strata jest także dla nas bardzo bolesna i że cała młodzież naszej szkoły i nauczyciele przeżywali te przejścia w głębokiej żałobie.

II. Personel szkolny

na końcu roku 1926/7.

A) Dyrektor:

1. **Ostrowski Dezydery** uczył łać. VII R w 7 godz. tygod.

B) Nauczyciele czynni:

2. **Abgarowicz Kazimierz**, gosp. kl. II c, uczył pol.. II c, łać VIII R, gr. VII b, VIII R, razem 22 godz.
3. **Biliński Jan**, gozp. kl. VI, uczył pol. II a, b, III a, VI, VIII, i prop fil. VII a, b, razem 24 godz.
4. **Bocheński Jan** od 1. lutego 1927 zawiadywał zbiorem przyborów do nauki rysunku i uczył rysunku I a, b, II a, b, c, III a, b, c, IV a, b, V a, b i pisania I a, b, razem 28 godz.
5. **Dr. Drężepolski Roman**, zawiadowca zbiorów przyrodniczych, gosp kl. II a, uczył matem. I a, natur. I a, II a, III b, VI, VII a, razem 20 godzin.
6. **Dubas Franciszek**, gosp. kl. VI a uczył łać. II b, c, VII a — gr. VII a — razem 21 godz.
7. **Dr. Huss Józef**, zawiadowca zbiorów i pracowni fizykalnej, uczył matem. II a, V b, VII a, b, VIII R i fiz. VII a, b, VIII R, — razem 22 godzin.
8. **X. Janicki Juljan**, kawaler krzyża oficerskiego orderu „Polonia Restituta“, radca konsystorjalny a. h., uczył rel. II c, III c, IV b, V b, VII b, R, VIII R i franc. VII b, R, VIII, VIII R. — razem 20 godzin, a nadto wygłaszał egzorty świąteczne.
9. **Konieczny Mieczysław**, opiekun drużyny harcerskiej, uczył franc. II b, c, III b, c, IV b, V b, razem 24 godz.
10. **Krzyżanowski Karol** uczył geogr. I b, hist. IV a, hist. i geogr. II a, IV b, V a, b, VII a, — razem 29 godz.
11. **Machnikowski Sylwester** od 1. stycznia 1927 uczył historji i geografji II b, c, III a, b, c, — razem 20 godz.
12. **Dr. Michałkiewicz Mieczysław**, gosp. kl. III b, uczył pol. I a, III b, c, V b, VII a, R i prop. fil. VIII, — razem 25 godz.
13. **Namysł Stanisław**, zawiadowca bibljoteki dla uczniów, gosp. kl. V a, uczył pol. I b, IV a, b, V a, VII b, VII R, — razem 21 god
14. **Odroń Jan**, gosp. kl. V b, uczył łać. V a, b, gr. V b, VII R, — razem 25 godzin.
15. **Ostrowski Mieczysław**, gosp. kl. II b, uczył matem. I b, II b. c, III a, b, IV b, VI, — razem 22 godzin.

16. **Pertek Kazimierz,** gosp. kl. I a, uczył łać. I a, IV b, gr. V a, niem. III a, b, — razem 23 godz.

17. **Dr. Frorok Bolesław,** gosp. kl. IV b, uczył łać. II a, III a, b, gr. IV b. — razem 21 godzin.

18. **Rosenberg Jan,** uczył śpiewu I a, b, II a, b, c, III a, b, c, gimnastyki I a, b, II a, b, kierował chórem szkolnym, — razem 28 godz.

19. **Sędzierski Leonard,** gosp. kl. I b, uczył łać. I b, niem. III c, IV a, b, V a, b, VI, — razem 21 godz.

20. **X. Skórnicki Leon,** uczył religji I a, b, II a, b, III a, b, V a, VI, VII a, VIII, — razem 24 godz., a nadto wygłaszał egzorty świąteczne.

21. **Stankiewicz Bronisław,** gosp. kl. IV a, uczył łać. IV a, VI, VII b, gr. IV a, — razem 23 godz.

22. **Tarnawski Aleksander,** zawiadowca zbioru map i obrazów, gosp. kl. VII b, uczył geogr. I a, IV a, hist. i geogr. VI, VII b, VII R, VIII, VIII R, — razem 23 godzin.

23. **Urbański Bronisław,** gosp. kl. IIIa, uczył franc. II a, III a, IV a, V a, VI, VII a, — razem 23 godz.

24. **Vogel Paweł,** gosp. kl. III c, uczył natur. I b, II b, c, III a, c, VII b, — razem 20 godzin.

25. **Wantuch Andrzej,** kancelaryjny pomocnik dyrektora, zawiadowca bibljoteki nauczycielskiej, gosp. kl. VIII, uczył łać. III c, VIII, gr. VI, VIII, — razem 21 godzin.

26. **Węgrzynowicz Marjan,** gosp. kl. VII R, uczył matem. III c, IV a, V a, VII R, VIII, fiz. VII R, VIII, — razem 21 godzin.

27. **Woiński Juljan,** zawiadowca sali gimnastycznej, kierował gimnastyką uczniów od kl. III c wyżej i hufcem szkolnym przez 30 godzin tyg., a nadto w miesiącach letnich popołudniowemi zabawami uczniów przez 10 godz. tyg.

C) Nauczyciele nieczynni:

28. **Beer Alfred,** uczył do końca stycznia 1927 rysunków i pisania przez 28 godz. tyg. (tak samo, jak po nim J. Bocheński), a z dniem 1. lutego 1927 przeszedł na półroczny urlop dla poratowania zdrowia.

29. **Dr. Pollak Roman,** był przez cały rok na bezpłatnym urlopie celem wykładania na uniwersytetach w Poznaniu i Rzymie.

D) Lekarz szkolny:

30. **Dr. Karchowski Jan,** radca sanitarny.

E) Służba szkolna:

31. **Malinowski Teodor,** pedel prowizoryczny.

32. **Mendus Michalina,** kontraktowa pomocnica pedla.

Uwaga. Ustawa o stosunkach służbowych nauczycieli z dnia 1-go lipca 1926 przyznaje w art. 8. tytuł „profesora" nauczycielom stałym, posiadającym studja wyższe, zakończone przepisanemi egzamianami, po trzech latach stałej służby. Według tego należałby się tytuł „profesora" niemal wszystkim naszym nauczycielom. Ministerstwo jednak dotąd nie wykonało postanowień Ustawy.

Zmiany w porównaniu z r. 1925/6.

Odszedł stąd:

Duda Jan przeniesiony do Gimnazjum im. Dra K. Marcinkowskiego w Poznaniu od 1. IX. 1926.

Dr. Ręgorowicz Ludwik mianowany naczelnikiem wydziału oświatowego w Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach od 1. I. 1927; aż do tego dnia uczył u nas historji i geografji w 24 godz. tyg. i był gospodarzem kl. VIII R.

Tomaszewski Adam przeniesiony do Gimnazjum Św. Jana Kantego w Poznaniu od 1. IX. 1926.

Przybył do nas:

Bacheński Jan przeniesiony z Gimnazjum im. Paderewskiego w Poznaniu od 1. II. 1927 celem zastępowania bawiącego na urlopie A. Beera.

Machnikowski Sylwester, kandydat stanu nauczycielskiego, za kontraktem na czas od 1. I. 1927 do 30. VI. 1927 celem objęcia godzin nauki opróżnionych przez odejście stąd Dra L. Ręgorowicza.

III. Nauka.

1. Plan nauki.

Zakład nasz jest pełnem gimnazjum kisycznem typu dawnego (t. zw. 8-o klasowem z nauką jęz. łacińskiego od kl. I. i jęz. greckiego od kl. IV.), a w klasach najwyższych (VII. i VIII.) posiada także oddziały klasyczne zreformowane typu frankfurckiego (t. zn. z nauką jęz. łacińskiego i greckiego w wymiarach zwykłego gimnazjum 8-o klasowego, którą się jednak zaczyna dopiero w kl. IV. i V.). Typ zreformowany zwijamy, a więc mamy co roku mniej o jedną klasę.

W klasach iypu dawnego obowiązuje od roku 1924/5 „Program gimnazjum dawnego typu klasycznego z językiem wykładowym polskim" zatwierdzony rozp. Minist. W. R. i O. P. z dnia 21. sierpnia 1923 r. l. II. 6855. W klasach zaś typu zreformowanego obowiązuje ciągle „Tymczasowy plan nauki dla męskich ośmioklasowych szkół średnich ogólnokształcących w b. dzielnicy pruskiej".

Wymiar godzin w obu typach.

Przedmiot nauki	Typ stary									Typ zreform.	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Razem	VII	VIII
Religja	3	2	2	2	2	2	2	2	17	2	2
Język polski	5	4	4	3	3	4	4	4	31	3	3
„ łaciński . . .	6	5	5	5	6	6	6	6	45	7	7
„ grecki	—	—	—	6	6	5	5	5	27	7	6
„ francuski . .	—	4	4	4	4	4	3	3	26	2	2
Historja	—	2	2	4	3	3	3	4	21	3	4
Geografja	2	2	2	2	2	—	—	—	10	1	1
Matematyka	4	3	3	3	3	3	2	2	23	3	3
Fizyka	2	4	4	—	—	—	3	4	23	3	3
Przyroda				—	—	4	2	—		—	—
Proped. filozofji . . .	—	—	—	—	—	—	2	2	4	—	—
Pismo	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Rysunki i praca ręczna	4	2	2	2	2	—	—	—	12	—	—
Gimnastyka	2	2	2	2	2	2	2	2	16	2	2
Śpiew	2	2	2	—	—	—	—	—	6	—	—
Razem .	32	32	32	33	33	33	34	34	263	33	33

Nadto jako przedmiotu obowiązkowego uczono **języka niemieckiego** w kl. III, IV, V, VI, w 8 oddziałach, w 21 godz. tyg. i to w ten

sposób, że na kl. III i IV przypadały po 3 godz., a na kl. V i VI po 2 godziny tygodniowo.

W kl. I nie było lekcyj pracy ręcznej z powodu braku stosownych urządzeń. Wobec tego zaś było w kl. I tylko 30 godzin tygodniowego zajęcia.

2. Pomoce naukowe.

1. **Bibljoteka nauczycielska** obejmuje ponad 14 000 tomów dzieł naukowych. Dokładnej ilości dzieł i tomów nie da się narazie oznaczyć, gdyż dopiero teraz przeprowadzamy ścisłą kontrolę stanu posiadania. Ponieważ zaś bibljoteka dawno nie była kontrolowana, a jest wielka, praca więc wymaga znacznego czasu. Częściowem ułatwieniem jest bardzo dokładny i przejrzysty katalog. — W r. 1926/27 zakupiliśmy 65 dzieł i pobieraliśśmy 20 czasopism, kosztem ogólnym 1214 zł. — **Czasopisma:** Język polski, Poradnik językowy, Przegląd współczesny, Minerwa Polska, Archäologischer Anzeiger, Gnonom. Kwartalnik klasyczny, Mercure de France, Kwartalnik historyczny, Czasopismo geograficzne, Geographischer Anzeiger, Z otchłani wieków, Kronika Poznańska, Przyroda i technika, Muzeum, Bibljografja Pedagogiczna, Wychowanie fizyczne, Sport wodny, Stadjon, Harcmistrz. — **Ważniejsze nabytki w książkach:** Luckenbach, Kunst und Geschichte I (Atlas) 15 egzemplarzy — Seunig, Kunst im Altertum — Poland — Reisinger — Wagner, Die antike Kultur — Graul, Einführung in die Kunstgeschichte — Linde, Alte Kulturstätten — Sinko, Polscy podróżnicy w Grecji i Troi — Krantz, Die neuen Richtlinien für den griechisch-lateinischen Unterricht an Gymnasien — Faure, Rome — Martin, L'art Grec et l'art Romain — Barth, Geschichte der Erziehung — Rocznik Pedagogiczny s. II t. 2 — Das Gymnasium und die neue Zeit — Ziemnowicz, Problemy wychowania współczesiego — J. Ostrowski, Żywa szkoła — Rowid, Szkoła twórcza — Fränkel, Die Stelle des Römertums in der humanistischen Bildng — Ludus latinus, 6 tomów — Sommer, Lateinische Schulgrammatik — Rymar, Cel nauki historji w szkole — Czołowski i Janusz, Przeszłość i zabytki Województwa Tarnopolskiego — 33 tomy tekstów łacińskich i greckich w wydaniu Teubnera do użytku przy maturze,

2. **Bibljoteka dla uczniów** jest teraz także w stadjum kontroli i przeliczania. Ocenia się ją na około 5700 tomów, wnosząc z dotychczasowych katalogów. W r. szk. 1926/7 zakupiło się 141 dzieł polskich i 25 dzieł francuskich, tudzież wykonało się stosunkowo wiele pracy introligatorskiej, wszystko kosztem 720 zł. **Ważniejsze nabytki:** Dąbrowska, Polscy artyści i Wielcy artyści — Askenazy, Książę Józef Poniatowski — Białkowski, Szkice z życia Wielkopolski — Wojciechowski, Szkice historyczne XI w. — Zakrzewski, Bolesław Chrobry — Czołowski, Marynarka w Polsce — Feldman, Współczesna literatura i filozofja — Adamczewski, Sympozjon — Hoesick, „Siła fatalna" poezji Słowackiego — Borowy, Ze studjów nad Fredrą Szyjkowski, Dzieje tragedji polskiej i Dzieje komedji polskiej — Zdziechowski, Gloryfikacja pracy — Sinko, Żywy spadek po Grecji i Rzymie, — Sinko, Echa klas. w literaturze polskiej — Sinko, O tra-

dycjach klasycznych Mickiewicza — Zaruski, Na morzach dalekich i Na bezdrożach tatrzańskich — Stasiak, Brandenburg, kraina słowiańskich mogił — Łoziński, Opowiadania W. Narwoja, Skarb watażki, Zaklęty dwór — Konopnicka, Pan Balcer w Brazylji — Makuszyński, Pieśń o Ojczyźnie — Staff, Skarb — Kraszewski, Powrót do gniazda, 5 egzempl. — Rzewuski, Listopad, 5 egz. — Prus, Lalka, Emancypantki, Faraon, Placówka, Pierwsze opowiadania — Weyssenhoff, Unja — Daniłowski, Z minionych dni — Żeromski, Ludzie bezdomni i Wisła — Kridl, Literatura polska XIX w. — Szpotański, Adma Mickiewicz, 3 t. — Brückner, Historja literatury polskiej — Ford, Moje życie i dzieło — Marcinowska, W upalnem sercu Wschodu — Cortez, Zdobycie Meksyku — Kolumb, Odkrycie Ameryki — Marco Polo, Na dworze Wielkiego Chana — Vasco de Gama, Droga do Indyj Wschodnich — Dygasiński As i Zając i Wielkie łowy — Makuszyński, Wesoły zwierzyniec — Słoński, Na gwiezdnym szlaku — Grimm, Powieści z tysiąca i jednej nocy — Burnett, Mały lord — Przyborowski, Bitwa pod Raszynem — Kinsley, Heroje czyli klechdy greckie o bohaterach — Łaganowski, Ziemia w opisach i obrazach i Przez lądy i morza — Grąbczewski, Wspomnienia myśliwskie — Małyszko, Wojna chemiczna — Siedlecki, Skarby wód.

Uczniom wypożycza się książki co 2 tygodnie. Korzystało z bibljoteki uczniów 293. Suma wypożyczonych książek wynosi około 3250.

3. **Mapy, obrazy itp. do nauki geografji, historji, archeologji i sztuki.** Zbiór uporządkowano i sporządzono nowe księgi inwentarza. Dokupiono też wiele przedmiotów nowych za kwotę 3664 zł (w tem 716 zł na archeologję). Zbiór obejmuje na końcu roku 1926/7: 26 wieszadeł na mapy i obrazy — 117 map ściennych do geografji i 67 do historji — 33 map podręcznych i atlasów — 156 obrazów do geografji i 127 do historji i sztuki — 16 przyborów takich, jak busole, globusy, tellurja, kompasy, barometry, termometry etc. — 90 obrazów i tablic, tudzież 251 wielkich fotografij do archeologji. Nie urządziło się zaś podręcznej bibljoteki dla tego działu, aczkolwiek zakupiło się nieco książek, gdyż nie można było zerwać z dotychczasowym sposobem inwentaryzowania książek wyłącznie w bibljotece nauczycielskiej. W dziale **archeologji i sztuki** godne zapisania nowe nabytki: 1) Dziewięć ściennych obrazów wyd. Bruckmanna w Monachium: Hermes Praksytelesa, Hermes siedzący, Orfeusz i Eurydyka, Augustus z Prima Porta, Demostenes, Sofokles, Gal umierający, Rzeźba z Partenonu, Nagrobek Hegeso — 2) Furtwängler i Reichhold: Griechische Vasenmalerei, Auswahl (20 wspaniałych tablic i tekst) — 3) 180 fotografij zabytków starożytnego Rzymu, zdjęcia firmy Alinari w Florencji, format 18×24.

4. **Gabinet fizykalny** nie powiększył się w r. 1926/7. Kupowano tylko chemikalja i łatwo niszczące się narzędzia, potrzebne do doświadczeń, za sumę 223 złotpch. Cały zbiór skotrolowano, zainwentaryzowano na nowo i oddano wiele przyrządów do naprawy fachowej. W księdze inwentarza zajmują przyrządy do nauki mechaniki 88 pozycyj,

kaloryki 45, akustyki 50, optyki 56, magnetyzmu 11, elektrostatyki 31, o prądzie elegtrycznym 89, kosmografji 2, chemji 380.

5. **Gabinet przyrodniczy** ma ciągle bardzo niestosowne pomieszczenie i zużyte umeblowanie. W b. roku uporządkowano zbiory i przeprowadzono inwentaryzację nową. Obecnie mamy tam: a) do zoologji 664 okazów — b) muszli 384 sztuk — c) do botaniki 145 preparatów — d) do mineralogji 2118 okazów — e) do paleontologji 85 okazów — f) do kultury prehistorycznej 21 okazów — g) tablic i obrazów do różnych działów nauki 120 — h) przyrządów pomocniczych 119— i) do nauki somotologji specjalnych 113 przedmiotów. — W r. 1926/7 zakupiło się jedynie sieć planktonową i poniosło drobne koszta inwentaryzacji i konserwowania.

6. **Przybory rysunkowe** oczyszczono, uporządkowano i całkiem na nowo zinwentaryzowano. Z końcem r. 1926/7 obejmuje ten zbiór: a) modeli gipsowych 129 — b) glinianych, fajansowych, porcelanowych 209 — c) szklanych 21 — d) drewnianych 104 — e) metalowych 61 — f) przyrodniczych 150 — g) książki, kartony, obrazki itp. wypełniają 25 pozycyj księgi inwentarza. — W r. 1926/7 zakupiło się tylko 10 plakiet gipsowych Zawidowskiego (100 zł)

7. **Dla gimnastyki,** jak corocznie, musiało się naprawiać uszkodzenia i zakupowywać przedmioty nowe w miejsce zużytych. Było zaś stosunkowo wiele zużycia i uszkodzenia drobnych przedmiotów do gier i zabaw. Wydatki ogółem jednak nie przekraczają kwoty 600 zł, a więc są nieznaczne. Skromność ta pochodzi stąd, iż z opłat na zabawy w kwocie 2172 zł musieliśmy oddać Ministerstwu W. R. i O. P. aż 1631,50 zł, nie mieliśmy więc czem gospodarować śmiało. W księdze inwentarza przyborów gimnastycznych zajmuje: a) urządzenie sali 78 pozycyj — b) do gimnastyki przyrządy i przybory luźne 91 pozycyj — c) umeblowanie 42 pozycje — d) „różne“ 11 pozycyj — c) przybory do gier i zabaw 48 pozycyj — f) do lekkiej atletyki 34 pozycyj — g) urządzenie boiska 23 pozycje — h) dla wioślarstwa 58 pozycyj.

8. **Dla śpiewu i muzyki** posiada Zakład nuty i instrumenty muzyczne. Zbiór nut obejmuje 294 sztuk kompozycyj chóralnych, partytur, śpiewników i t. p. Instrumentów muzycznych mamy 9, a mianowicie: fortepian, harmonjum, małe fisharmonjum, skrzypce, altówkę (viola), violoncello, kontrabas, flet i flet szkolny. — W r. szk. 1926/7 nie zakupiono nic godniejszego uwagi. Z funduszów szkolnych zużyto na ten dział 57 złotych.

3. Tematy prac polskich w klasach najwyższych.

(Gwiazdka oznacza pracę domową.)

Kl. VI. 1. Moje wrażenia z Wystawy ogrodniczej. — 2.* Książka. 3. Kochanowskiego hymn „Do Boga“. Analiza pod względem treści i formy. 4.* Treść dowolna, opowiedziana językiem staropolskim. 5. Przemówienie na otwarcie klubu sportowego. — 6.* Stan oświaty w Polsce w XVIII. w. — 7.* Postęp i zacofanie w Polsce stanisławowskiej na podstawie „Powrotu posła“ Niemcewicza. — 8. Nastroje klasy w dniu otrzymania świadectw.

Kl. VII a i VII R. 1.* Wrażenia z Wystawy ogrodniczej w Poznaniu. 2. Nowe hasła i podkład osobisty w twórczości A. Mickiewicza do Dziadów cz. IV. włącznie. — 3.* Książka. (Dzieje i znaczenie książki w rozwoju cywilizacyjnym ludzkości.) — 4. Znaczenie pieśni w dziejach narodu. (Ułożyć dyspozycję i przeprowadzić nad nią dyskusję na podstawie przytoczonego cytatu z Konrada Wallenroda:

O wieści gminna! ty arko przymierza
Między dawnemi a młodszemi laty:
W tobie lud składa broń swego rycerza,
Swych myśli przędzę i swych uczuć kwiaty.
Arko, tyś żadnym nie złamana ciosem,
Póki cię własny twój lud nie znieważy;
O pieśni gminna, ty stoisz na straży
Narodowego pamiątek kościoła.
Z archanielskiemi skrzydłami i głosem
Ty czasem dzierzysz i miecz archanioła.
Płomień rozgryzie malowane dzieje,
Skarby mieczowi spustoszą złodzieje,
Pieśń ujdzie cało . . . .)

5. Geneza „Pana Tadeusza“ na podstawie wynurzeń własnych poety. (Pobudki i rozwój treści.) — 6. Portret duchowy J. Słowackiego. (Godzina myśli — Kordjan — Listy do matki z tego okresu.) — 7.* Opanowanie żywiołów. (Wypracowanie o samodzielnie wystylizowanym tytule, określającym szczegółowiej treść wybraną z tematu ogólnego.) — 8. Dramaty Słowackiego traktujące o czasach przedhistorycznych, a nasze legendy narodowe.

Kl. VII B. 1.* Uzasadnić myśl, zawartą w zdaniu: Suae quisque fortunae est faber. 2. Przyroda krymska w sonetach A. Mickiewicza. 3.* Hasła i ideały filareckie w młodzieńczych utworach A. Mickiewicza. 4. „Obiit Gustavus, natus est Conradus“, jako wyraz wewnętrznej przemiany poety. 5.* Pierwiastki prometeizmu w twórczości A. Mickiewicza. 6. Charakterystyka Słowackiego (na podst. poetyckiej jego autobiografji). — 7.* Wpływ przyrody na usposobienie człowieka. — 8. Sylwetka mojego ulubionego autora.

Kl. VIII. 1.* Stosunek Słowackiego do spraw narodowych. — 2. Rozwinąć słowa Prusa: „Należy we wszystkich ziamiarach społecznych dążyć do tego, aby naród tworzył całość rozmaitą, a zarazem jednolitą, harmonijną, zdrową, silną i piękną.“ — 3.* Irydjon a Konrad Wallenrod. — 4. Rozwinąć słowa Mickiewicza: „Dla drugich bądźcie łagodni, a dla siebie surowi; a podług tego, jak sądzicie, sami będziecie sądzeni.“ — 5.* Społeczeństwo polskie, jego uwarstwowienie, ideały i warunki ekonomiczne w Lalce Prusa. — 6. Rozwinąć słowa Mickiewicza: „Wszystko, co nasze jest, ojczyzny jest; wszystko, co nasze i ojczyzny jest, wolnych ludów jest.“.

Kl. VIII R. 1.* Co więcej cenić należy w człowieku: naukę czy charakier? 2. Lilla a Roza Weneda. (Charakterystyka porównawcza). 3.* Rozwinąć myśl, zawartą w wierszu J. Kasprowicza:

Błogosławieni, którzy w czasie gromów
Nie utracili równowagi ducha,
Którym na widok spustoszeń i złomów
Nie płynie z serca pieśń rozpaczy głucha;
Nie tracą wiary w blask rannych promieni:
Błogosławieni!

4. Tragedja Wokulskiego. — 5. Wartość wspomień koleżeńskich dla późniejszego życia. (Przemówienie abiturjenta do kolegów.).

4. Lektura autorów łacińskich i greckich.

Kl. IV a. Caes. B. G. I 1—6, 27—29; II 1—3, 5—11; IV 1—3, 16—19, 20—23; V 12—14; VI 11—13 — Ovid. Matamorph. ustępy wybrane: Złoty wiek, Potop, Deukaljon i Pyrrha, Cerera i Prozerpina, Niobe, Deda! i Ikar, Orfeusz i Eurydyka; Tristia: Ostatnia noc w Rzymie, Autobiografja.

Kl. IV b. Caes. B. G. I 1—6, 27—29; IV 20—27; V 12—14; VI 11—24; VII 76—79, 88—90. — Ovid. Metamorph. ustępy wybrane· Występ. Faeton, Ifigenja i wróżba w Aulidzie, Filemon i Baucyda — Tristia: Autobiografja.

Kl. V. (oba oddziały). Sallust. Bellum Iugurth. — Cic. in Catil. I. i de imp. Cn. Pompei — Xenoph. Anabasis w wyborze Bednarowskiego ustępów 11.

Kl. VI. Cic. Laelius (w całości), de officiis I i II (w wyjątkach) — Verg. Aen. I i II w całości. — Odysseja I. V 1—140. VI. IX. XXII 1—100. — Iljada I. VI. XVI.

Kl. VII a. Liv. I. Praef. 7, 8, 42, 43, 44; II 1, 2, 23, 31, 32, 33; III 32—38, 55; IV 1—8; VI 34—35, 39, 42; VIII 8—11; (prywatnie II 34, 35, 39, 40; V 35—36, 37—40). — Horat. Carm. I 1, 3, 4, 6, 8, 9, 10 11. 14, 24, 31, 34, 37; II 3, 6, 7, 10, 13, 14, 15, 17, 18, 20; III 1, 2, 8, 9, 23, 30; IV 1, 2, 3, 7 — Ep. 1, 2, 4, 6. — Sat. I 1, 5, 6, 9; II 6, 8 — Epist. I 1. — Iljada XXII. XXIV — Platona Apologja i Protagoras.

Kl. VII b. Liv. I. 7, 8, 13, 15, 16, 18—21, 24—26, 42—44, 55, 56, XXI. 1—4, 6, 32—38 — Horat. Carm. I 1, 2, 3, 4, 7, 10, 14, 21, 24, 34, 37. II 2, 3, 10, 14, 16, 17, 18, 20, III 1, 2, 9, 12, 29, 30 . IV 3, 5, 7, 12, 15 — Sat. I. 1, 9. Epist. I. 2, 10 — nadto de arte poetica w polskim przekładzie. — Platona Apologja (cała) i Lachesa roźdź. 1—20 — Iljada, ks. 9, 11, 16, 19, 24.

Kl. VII R. Sallust. Bellum Iugurth — Cic. in Catil. I. i szereg ustępów filzoficznych według książki Szczepańskiego, w tem t. zw. Somnium Scipionis; nadto w polskim przekładzie de natura deorum ! i II. — Verg. Aen. II. — Iljada VI. XVIII. XXII, a w przekładzie polskim IX — Odysseja I 1—182, V, VI, IX i większe ustępy z XIII, XIV, XVIII, XXIII, a nadto w przekłazdie polskim XIV, XVII, XXII — Demostenesa trzecia mowa przeciw Filipowi — Platona Apologja

Kl. VIII. Tac. Annales I. 1—30; II 42—43, 53—55, 69—73; III 1—7; IV 1—9, 39—41, 57—60; XV 18—19, 41—45, 60—65. — Historiae I 1—11; III 67—73; IV 53; V 1—13. — Dialogus 11—13; 28 42 — Catullus 1, 2, 3, 5, 49, 51 — Tibullus I 1, 2, 3, — Sofoklesa Antygona a w tłumaczeniu Eurypidesa Medea i Cyklop. — W oryginale Iljady II i XXIV.

Kl. VIII R. Horat. Carm. I 1, 3, 8, 14, 22,ż 24; II 10; III 1, 2, 3, 30; IV 2, 3, 7; Sat. I 9, 15; Epist. I 1, 2, 7. — Tac. Annales I 1—13; IV 1—9, 34—42, 52—70; VI 50, 51; XV 38—45; XVI 16—19. — Sofoklesa Elektra w oryginale, a Ajschylosa Eumenidy w polskim przekładzie. — Platona Gorgiasa roźdź. 11, 21—26, 38—40, Fedona roźdź. 1—13, 35, 38—40, 57, 62—66.

IV. Wychowanie.

Szkoła i dom. O postępach w nauce i o sprawowaniu się uczniów, mogli opiekunowie dowiadywać się u nauczycieli 5 razy w roku podczas t. zw. konferencyj wywiadowczych. Lekarz szkolny skorzystał dwukrotnie z tej sposobności i wyjaśniał przedstawicielom opieki domowej nad uczniami, jaka ma być higjena domowa ucznia i jak dom ma rozumieć i przyjmować wskazówki lekarza, dawane uczniom w szkole. Nadto zetknęła się szkoła bezpośrednio z kołami rodzicielskiemi na „wieczorkach" szkolnych lub harcerskich. Bezpośredniej pomocy domu doznawała szkoła w działalności Komitetu Rodzicielskiego, w którego skład wchodzili WWPanowie: Roman Leitgeber jako przewodniczący, B. Adamczewski, F. Duralski, M. Nowak, C. Ratajski, Dr. T. Szulc, W Ziętek. Także poza Komitetem znajdował Dyrektor szkoły należyte zrozumienie dla każdorazowej odezwy. Wobec powszechnie ciężkiej sytuacji ekonomicznej, a także wobec podwyższenia opłat szkolnych Dyrektor nie przymował od publiczności praktykowanych dotąd datków dobrowolnych na bieżące potrzeby szkoły. (Pozostałych z poprzedniego roku złotych 113,29 użył Dyrektor na cele bibljoteki szkolnej.) Także Komitet Rodzicielski nie zarządził żadnej składki, a z swoich dawniejszych zasobów dał 400 zł na kościół szkolny i 30 zł na inne cele. Niniejsze „Sprawozdanie" tak, jak przez 6 lat poprzednich, wyszło drukiem dzięki dobrowolnym składkom uczniów. Dyrektor dziękuje całej Publiczności szkolnej i Szanownemu Komitetowi za współpracę.

Sodalicja Marjańska (pod wezwaniem N. M. P. Niepokalanie Poczętej i Św. Alojzego) liczyła w r. 1926/7 członków 80 z klas V—VIII. Zarząd składał się z uczniów klas siódmych. Moderatorem był X. Leon Skórnicki. — Każdego miesiąca odbywały się wspólne nabożeństwa z komunją św i zebrania plenarne. W pierwszy piątek każdego miesiąca była pół-godzinna adoracja Najśw. Sakramentu. Na zebraniach plenarnych wygłaszali sodalisi referaty na temat: Wielcy myśliciele i ich poglądy na życie Sprawozdanie z obchodu św. Stanisława Kostki w Rzymie, Cześć N. Marji Panny w Polsce, Sprawa żydowska w Polsce, Żydzi w świetle talmudu, Sprawa św. Stanisława Szczepanowskiego. Nadto były dwa razy w tygodniu popołudniowe nabożeństwa w październiku i w maju. W łonie Sodalicji istniały trzy koła, a mianowicie: 1) koło przygotowawcze (dla przysposobienia adeptów), 2) koło apologetyczne (ze specjalnemi referatami, 3) sekcja historji Kościoła (referaty: Kościół słowiański; Misje kościoła polskiego w Prusiech, na Pomorzu i na Rusi; Charakterystyka dziejów Kościoła w okresie piastowskim i jagiellońskim; Ustrój Kościoła w Polsce

i inne). Dnia 8. grudnia 1926 i 19. czerwca 1927 przyjęto uroczyście kandydatów do grona sodalisów, z czem łączyła się „herbatka" i na ostatku pożegnanie sodalisów-maturzystów. Dla tych ostatnich odbędą się na początku lipca 1927 specjalne rekolekcje w Gościeżynie, w dworze WWPP Kurnatowskich, pod duchowem przewodnictwem X. Graszyńskiego.

„Pomoc Bratnia" zbiera podręczniki szkolne dla wypożyczania uczniom niezamożnym i gromadzi gotówkę na bezpośrednią pomoc pieniężną. — Zbiór podręczników liczy obecnie 426 tomów, z daru uczniów i Tow. Pomocy naukowej im. Dra K. Marcinkowskiego; liczba ta jednak jest bardzo płynna z powodu zmiany podręczników w szkole lub ukazania się nowych wydań. Korzystało ze zbioru 58 uczniów, pożyczając 186 książek. — Fundusz zapomogowy tworzyło 210,80 zł pozostałych z r. poprzedniego i 38,10 zł, ofiarowanych przez gminę kl. VIII R, razem więc 248,90 zł. Z tego dano na opłatę szkolną 12 uczniom 179 zł. — Pozostaje nadal 69,90 zł. — Kierował instytucją X. Leoon Skórnicki.

Gniazdo Harcerskie im. Romualda Traugutta pod opieką szkolną prof. Miecz. Koniecznego skupiało 105 uczniów i b. uczniów w trzech drużynach (XV-tych), należących do Chorągwi Wielkopolskiej. Drużyna Liljowa, harcerska, pod kierownictwem Stanisława Koniecznego z VIII R liczyła 28 uczniów; Stalowa, przygotowawcza, z kierownikiem Bernardem Krawcem z VIII A, uczniów 43; Błękitna (Wilcząt) pod Kazimierzem Piechowiakiem z VIII A, 2 uczniów. Ponadto istniał zastęp t. zw. „Włóczęgów", kierowany przez dha Feliksa Krawca, b. ucznia. Komenda całego Gniazda spoczywała w ręku dha Stanisława Byliny, z końcem r. szk w ręku dh. Marjana Turskiego, b. uczniów naszego Zakładu.

Harcerzami zajmowało się moralnie i materjalnie Koło Przyjaciół Harcerzy z pośród sfer rodzicielskich. Zarząd Koła tworzyli WWPP. Radca Dr. Józef Pomorski, przewodn., Prof. Marja Koniecznowa, sekret., naucz. J. Krehlówna, skarbn., Dyrektor Sądu Dr. J. Hryniewiecki, Ppułk. Z. Zygler-Zagłoba, Dyr. Stanisław Dyczkowski, ks. Prof. Leon Skórnicki, kapelan drużyn, Radca Dr. J. Karchowski, lekarz, Prof. Miecz. Konieczny, opiekun i M. Turski, kom. Gniazda. Dyrekcja Zakładu jest szczerze wdzięczna Kołu, a szczególnie Jego Zarządowi, za współpracę w dziele wychowania młodzieży.

Harcerze bywali każdego tygodnia w izbach i boiskach szkolnych na zbiórkach, posiadali także własny lokal, złożony z trzech izb w budynku poklasztornym. Oprócz normalnej pracy w soboty i niedziele nasze Gniazdo Harcerskie notuje z ważniejszych przedsięwzięć: 1) Od 2—30 lipca 1926 kolonje harcerskie w Słotwinach pod Krynicą dla 23 uczniów, kosztem 3130 zł, pod ogólnym kierunkiem prof. Miecz Koniecznego, gospodarczym profesorowej M. Koniecznowej i ściśle harcerskim K. Piechowiaka (liczne wycieczki w okolicę, noc pod namiotami, wschód i zachód słońca na Jaworzynie,); 2) tradycyjny opłatek harcerski dn. 9. I.; 3) uroczyste Zebranie Rodzicielskie dnia 11. III, na którem Dyrektor Zakładu wręczył Komendantowi Gniazda dhowi St. Bylinie pismo Pana Kuratora Okręgu Szkolnego Poznańskiego z uznaniem za pracę nad harcerską naszą młodzieżą; 4) Wieczorek Harcerski w dniu 2. VI. z dochodem 230 zł na letnisko; 5) trzydniową wycieczkę w lasy Zielonki podczas Zielonych Świąt; 6) to

warzyskie „herbatki“ chłopców, co miesiąc, w izbie harcerskiej; 7) W toku przygotowania na letnisko wakacyjnew Zakopanem.

Gminę szkolną w roku poprzednim (1925/6) miały klasy V a, VII R i VIII R. — Z nich gmina VIII R rozwiązała się po maturze, a gmina V a nie mogła dalej istnieć, gdyż złączyliśmy dwie klasy piąte w jedną szóstą, w której zabrakło warunków do urządzenia gminy. Tak więc w roku **1926 7 była gmina jedynie w kl. VIII R,** dotrwała do końca roku, a po maturze rozwiązała się na uroczystem posiedzeniu. — Powstała 17. września 1924 jako Gmina im. K. Libelta, a miała za cel, jak zapowiadał jej statut, „przygotowanie członków do przyszłego życia obywatelskiego, pielęgnowanie życia koleżeńskiego i czuwanie nad stanem moralnym, intelektualnym i higjenicznym członków“. Do osiągnięcia tych celów służyły zebrania, wykłady, pogadanki, wycieczki i t. p. Z drobnych składek członków (20—30 groszy) założono bibljoteczkę czasopism, która cieszyła się znacznem powodzeniem. Abonowano: Tygodnik ilustrowany, Na około świata, Światowid, Lotnik, Przegląd sportowy, Żołnierz Wielkopolski, Orli lot, Morze, Jutro Polski, Wioślarz Polski, Przyrodnik, Przyroda i technika Les Annales. Pisma te jeszcze teraz będą dalej służyły dobrej sprawie, gdyż oddano je młodzieży polskiej w Niemczech za pośrednictwem Związku Obrony Kresów Zachodnich — W obrębie gminy istniały też kółka, z których sportowe okazało większą realną żywotność. Przez dwa lata prowadziła gmina własny sklepik przyborów szkolnych, a osiągnięty stąd zysk 38,10 zł przekazano Bratniej Pomocy naszego gimnazjum. Dochody Gminy w ciągu trzech lat wynosiły 480,77 zł, w czem 236,50 zł ze składek członków. Wydano na bieżące potrzeby szkolne 54,82 zł, na czasopisma 176,90 zł, na sklepik 10 zł, na koło sportowe 17 zł, na wydatki nadzwyczajne, jak kupno mapy ściennej Polski, składki na T. C. L. lub L. O. P. P. i t. p. 222,05 zł. (Mapę oddano szkole w darze.) Miała też Gmina swój sąd koleżeński, który w pierwszym roku miał do rozpatrzenia kilkanaście spraw, w drugim już tylko trzy, a w trzecim żadnej. Na zebraniu pożegnalnem, dnia 20. maja 1927, członkowie obowiązali się przez całe życie, przynajmniej raz w roku podać o sobie wiadomość sekretarzowi Gminy, koledze I. Woźnemu i przyjeżdżać na zjazdy, aż gdy zostanie przy życiu już tylko pięciu. Z tą chwilą archiwum swoje oddadzą szkole. Z życia szkolnego przeszły do tego archiwum fotografje kilku scen z życia w klasie i wydana pod koniec klasy ósmej jednodniówka. Kuratorami Gminy byli kolejni gospodarze klasy: Dr. R. Dreżepolski, Dr. L. Ręgorowicz i Dr. J. Huss. — Do powyższych suchych, a jednak wiele mówiących szczegółów dodaje następujące uwagi założyciel Gminy i jej pierwszy kurator Dr. R. Dreżepolski.

„Interesującą będzie odpowiedź na pytanie, czy gmina klasowa może spełnić swoje zadanie, czy też jest tylko zbyteczną formą. Na przykładzie Gminy im. Libelta, — a z pewnej już perspektywy da się to stwierdzić, — odpowiedź wypadnie dodatnio. Klasa ta bowiem odstawała dość wybitnie od tła, jakiem było całe gimnazjum. Trudno rozstrzygnąć, ile z tego należy przypisać szczęśliwemu zbiegowi okoliczności, że w klasie znalazło się więcej wartościowych jednostek, a ile organizacji gminy; w każdym razie te jednostki wyróżniane przez kolegów działały dodatnio

za pośrednictwem gminy. Przechodząc po kolei cele, jakie statut gminie wyznacza, należy stwierdzić, że one w znacznej mierze dały się osiągnąć. I tak: przyzwyczajanie się do form t. zw. parlamentarnych, podporządkowanie się celom ogólnym, posłuch dla władzy przez siebie wybranej, ponoszenie pewnych ciężarów na rzecz wspólną, a to wszystko traktowane z całą powagą — jest nietylko „przygotowaniem członków do przyszłego życia obywatelskiego", ale też szkołą uspołecznienia i niewątpliwie ci przyszli obywatele żywy udział wezmą w pracy społecznej. Również i dalsze cele: „pielęgnowanie życia koleżeńskiego, czuwanie nad stanem moralnym i higjenicznym członków", bodaj częściowo dało się osięgnąć. Zdala obserwowana robiła gmina wrażenie jednej rodziny, a wyrazem zżycia się jest choćby zobowiązanie się do kontynuowania koleżeńskich stosunków po opuszczeniu murów Zakładu. Wprawdzie zaś jest normą, że węzły koleżeńskie w wyższych klasach się zacieśniają, ale żadna inna klasa nie dała tej potrzebie równie zdecydowanego wyrazu, a są wielkie szanse, że członkowie Gminy zobowiązanie to będą traktowali poważnie i koleżeństwa nie ograniczą do strony formalnej, ale w stosunkach ze sobą dadzą temu wyraz materjalny, o ile zaszłaby potrzeba. — Także w kierunku moralnym znać było działanie Gminy dodanie. Na kierowników swoich wybierano świadomie czy instynktownie tylko jednostki najgodniejsze, sądy ławnicze cieszyły się pełnem zaufaniem, stwierdzić ostatecznie można było, że niepotrzebny nałóg palenia papierosów posiadał b. małą liczbę zwolenników, nieproporcjonalnie mniejszą niż w innych klasach. Czy i na moralność „uczniowską" miała Gmina jaki wpływ — trudno osądzić: w każdym razie nie było wpływu ujemnego. O działaniu intelektualnem i higjenicznem wreszcie świadczą wyżej wymienione kroki w formie wykładów, abonowanych czasopism oraz przedsiębiorstw sportowych. Na korzyść Gminy świadczy wreszcie zainteresowanie się sprawami życia narodowego i państwowego (ofiary na cele narodowe, L. O. P. P. itd.).

Instytucja Gminy ułatwiała pracę nauczycielowi — wychowawcy bo część jego obowiązków przyjmowała na siebie (utrzymywanie porządku w klasie, sprawy przekroczeń szkolnych i t. d.).

Zbierając powyższe wyniki, można stwierdzić, że Gmina szkolna dobrze zorganizowana, mająca autorytet u Grona nauczycieli i oddanego sprawie opiekuna, może być uznana za polecenia godną, żywą „pomoc szkolną".

Reszta pracy wychowawczej umysłowej.

1. **Kółko Krajoznawcze** dwunastu uczniów kl. VII a, V a i IV a pod opieką p. Krzyżanowskiego odbyło 28 zebrań, na których członkowie Kółka wygłosili 25 referatów, po części ilustrowanych przeźroczami. Tytuły referatów: 1. Z geologji Wielkopolski. 2. Ochrona przyrody. 3 Wykopaliska przedhistoryczne Wielkopolski. 4. Puszcza Kurpiowska. 5. Pochodzenie nazw niektórych miejscowości Wielkopolski. 6. Osobliwości przyrody Roztocza. 7. Tatry jako rezerwat przyrodniczy. 8. Lodowce i epoki lodowe. 9. Niektóre zagadnienia geografji zwierząt. 10. Osobliwości florystyczne Wielkopolski. 11. Budownictwo góralskie. 12. Bogactwa kopalne gór Świętokrzyskich. 13. Z geologji Bałtyku. 14. Przyroda pol-

skiego Bałtyku. 15. Prawa Polski do Jaworzyny. 16. Obrzędy ludowe Wielkopolski. 18. Zawleczone do nas zwierzęta i rośliny. 19. Górnictwo w Tatrach. 20. Historja żubra i tura w Polsce. 21. Stawy tatrzańskie. 22. Garncarstwo ludowe. 23. Rybołóstwo na polskim Bałtyku. 24. Zabytki polskiej przyrody. 25. Ciekawsze miasta Pomorza. Pod koniec roku szkolnego odbywały się wycieczki do Promna, Bolechowa, Kórnika, Parkowa i Rogalina. Urzadzono też wystawę krajoznawczą, dotyczącą etnografji i przyrody Polski. 2) **Kółko muzyczne** pod kierownictwem p. Rosenberga zajmowało się muzyką staroklasyczną. Kompozycje autorów włoskich w. XVII wokalne i instrumentalne wypełniły program zajęć. Nadto ćwiczył zespół Kółka kwartety i kwintety Haendla, Haydna i Telemanna. Publicznie wystąpiło Kółko na „wieczorku" dnia 10 maja, o czem więcej powiedziało się w „Kronice" i podało się zarazem program. — Kółko posiada 412 zł i dąży do zakupienia pianina. 3) **Kółko radjoamatorskie** istnieje już drugi rok pod kierownictwem p. Węgrzynowicza. Co tygodnia odbywały się dwugodzinne zebrania, na których omawiano zasady radjofonji i ćwiczono się w konstruowaniu prostych odbiorników i części składowych. Posługiwano się urządzeniem radjo odbiorczem szkolnem. 4) **Wycieczki geograficzne kl. I a** pod przewodnictwem p. Tarnawskiego do Szeląga, wzdłuż Cybiny na Maltę, do Ludwikowa, Puszczykowa i Rogalinka, do Sołacza i Winiar celem utrwalenia przez obserwację i pomiary w terenie podstawowych pojęć geograficznych, oraz dla poznania najbliższej okolicy. Tym samym celom służyły jednogodzinne spacery w najbliższej okolicy szkoły. 5) **Wycieczki przyrodnicze** pod przewodnictwem nauczycieli tego przedmiotu pp. Dra Dreżepolskiego i Vogla: kl. I, II i III były kilkakrotnie w Ogrodzie Zoologicznym i w Ogrodzie Botanicznym, nadto kl. III a i c w palmiarni w Parku Wilsona. — Kl. III b i VI zwiedziły gazownię miejską kl. II a, III b i VI Muzeum przyrodnicze, kl. VI fabrykę R. Maya w Lubaniu. 6) **Na znakomitsze przedstawienia teatralne i kinowe, na wystawy artystyczne, na publiczne wykłady i odczyty** posyłało się uczniów zbiorowo klasami lub też zbieranemi grupami. 7) W reprezentacyjnej wycieczce polskiej młodzieży gimnazjalnej męskiej **do Bułgarji i Konstantynopola** byli także nasi dwaj uczniowie kl. VII a, M. Falkowski i J. Ilski. 8) **Do Rzymu** z wycieczką młodzieży szkolnej polskiej na jubileusz Św. Stanisława Kostki jeździło 8 naszych uczniów. 9) Na wyjazd do Krakowa na dzień 28. czerwca 1927 t. j. na obchód **złożenia prochów J. Słowackiego na Wawelu** zgłosiło się 4 uczniów. Wycieczkę organizuje Kuratorjum Szkolne Poznańskie. 10) **Kooperatywę** notujemy w tym roku w sensie tylko negatywnym, sklepik bowiem w zeszłorocznej kl. VI a już nie istniał w r. 1926/7, a majątek jego w towarze przejęła „Bratnia Pomoc". Instytucja upadła z powodu bardzo poziomego sposobu patrzenia na nią „konkurentów" zawodowych poza szkołą.

Wychowanie fizyczne.

1. **Obowiązkowa gimnastyka** (ćwiczenia cielesne) odbywała się we wszystkich klasach w 36 lekcjach tygodniowo przedpołudniem, wśród innych lekcyj naukowych. Nadto przez 5 miesięcy (wrzesień, październik,

kwiecień, maj, czerwiec) popołudniu, w 10 godz. tygodniowo prowadziło się gry i zabawy na boisku szkolnem.

2. **Hufiec szkolny** istniał także w r. 1926/7 pod kierownictwem naucz. gimnastyki J. Woińskiego i instruktorów pp. oficerów 57 i 58 p. p. Należało do hufca 35 uczniów. Wykłady i ćwiczenia praktyczne odbywały się w sobotę między godz. 3½ a 5½ w szkole lub w koszarach. Wakacyjnego obozu letniego dla członków hufca nie było w lecie r. 1926.

3. **Koło wioślarskie** pod opieką naucz. gimnast. J. Woińskiego liczyło 38 członków, wybranych z pomiędzy uczniów najstarszych, na podstawie orzeczenia lekarskiego i za zgodą rodziców. — Koło posiada 7 łodzi z odpowiedniem urządzeniem, z których jednak tylko 5 nadaje się do użytku. Mieści się Koło w szałasie, dzierżawionym od Miasta za cenę 120 zł rocznie. Potrzeby Koła pokrywało się głównie ze składek członków. Rachunki za rok 1926/7 dają następujący bilans:

Dochody:	Pozostałość z r. 1925/6	zł 177,45
	Opłata członków w r. 1926/7 . . .	237,60
	razem	zł 415,05
Wydatki:	Naprawa łodzi	zł 206,65
	Naprawa szałasu	zł 19,50
	Drobniejsze wydatki	zł 93,65
	Pozostaje gotówką	zł 95,25
	razem	zł 415,05

Z funduszów szkolnych wydano na cele Koła zł 185,70. W naprawie jest jeszcze jedna łódź kosztem około 700 zł, co pokryje się ze specjalnej dotacji Kuratorjum w kwocie 500 zł i z funduszów szkolnych. Ćwiczenia odbywały się dwa razy w tygodniu partjami pod kierownictwem senjorów i zarządu. Odbyto jazd 428=19.428 km. Wzięto czynny udział w obchodzie „Wianków" i pry otwarciu sezonu innych klubów.

4. Także poza obowiązkowemi godzinami ćwiczeń fizycznych i zabaw ruchowych przychodziło wielu uczniów dobrowolnie na zabawy, zawsze pod dozorem p. Nauczyciela gimnastyki. Zawiązano **Kółko sportowe** lekkiej atletyki i gier. Nadto kilku uczniów ćwiczyło na kortach tenisowych Akademickiego Związku Sportowego, gdzie w jesieni 1926 urządzili zawody naszego zakładu z innemi. (Zasłużył się tu jako organizator uczeń kl. VIII R, Z. Muszyński.) — W międzyklasowych zawodach w grach wyróżniła się kl. V w piłce latającej, kl. VII w piłce koszykowej, kl. IV i III, w palancie. — **W zawodach międzyszkolnych** dnia 27 i 28 maja wystąpiło naszych 43 zawodników. W boju lekkoatletycznym osiągnęliśmy miejsce trzecie (11 404,40 punktów), a razem z grami piąte wśród 18 zakładów i 700 zawodników. W biegu wyróżnił się M. Gertych (12,7 sekund) i K. Sroka (12,5 sekund). W szkole wzwyż H. Lissowski = 155 cm. i K. Bączkowski = 150 cm. — Kula oburącz: K. Kruszczyński = 19,02 m. i K. Sroka 18,79 m. — Dysk oburącz: K. Bączkowski = 48,97 m. — W biegu rozstawnym 4×100 osiągnięto czas 53,2 sek.

Sprawozdanie lekarza szkolnego.

a) **Budynek główny** i ubikacje dodatkowe są wprawdzie zbudowane w sposób dawniejszy i mają dlatego wiele niedostatków, ale na ogół jest

w nich wymagana ilość światła i powietrza, dają się łatwo przewietrzać i oczyszczać i dlatego młodzież ma w nich stosunkowo wiele warunków pobytu zdrowego. Pomnaża te dodatnie strony jeszcze wielka przestrzeń boisk i ogrodów i położenie ustronne, wolne od pyłu ulicznego i słoneczne. Tylko stary budynek pomocniczy (dawny klasztor) jest zmurszały i szkodliwy dla zdrowia.

b) Na początku roku szkoln. poddał lekarz nowo przyjętych uczniów ogólnym oględzinom, celem niedopuszczenia do zbiorowej nauki uczniów dotkniętych chorobami zakaźnemi, zbyt wątłych, niedojrzałych fizycznie a może obarczonych pewnem cierpieniem nerwowem jak n. p. pląsawica padaczka lub t. p.

W ciągu roku zaś zbadał 548 uczniów dwukrottnie na stan sił i zdrowia a na skutek dokładnego badania i obserwacji podzielił ich na trzy kategorje. Do 1-ej należało uczniów 80, poddawanych częstej i starannej obserwacji, do 2-giej 230 pod baczniejszą opieką, do 3-ciej wreszcie przeszło 238 ze stanem zdrowia dobrym, bez chorobliwych lub podejrzanych oznak zawiązku ukrytego cierpienia czy słabości. Ten podział umożliwił dokładniejszą kontrolę nad stanem zdrowia powierzonej mu młodzieży oraz usuwanie złych, nieraz bardzo szkodliwych nawyknień i upodobań uczniów.

Ogólny stan zdrowia uczniów przedstawiał się nie tak korzystnie jak w roku ubiegłym, a to przeważnie dla bardzo niedobrych warunków atmosferycznych i przesyconego wilgocią powietrza w okresie jesiennym i zimowym. Poważniejszych chorób było też nieco więcej niż w roku szkolnym 1925/6 — i tak stwierdzono napływki (grypy) wypadków 16, — zapalenia płuc i opłucnej 3, — kataru oskrzeli płucnych 1, — zapalenia mięśnia serca 1, — zapalenia nerek 4, — wrzodów w gardle i zapalenia gardła 2, — gastrycyzmu i nieżytu jelit 3, — zapalenia ślepej kiszki 2, — zapalenia opon mózgowych 1, — zapalenia kanału usznego 1, — żółtaczki 1, — z chorób zakaźnych: szkarlatyny 3, — wietrznej ospy 1. — Nadto jeden uczeń skutkiem lekkomyślnego zachowania się przy biegu naraził się na złamanie przedramienia. Jeden uczeń umarł skutkiem zapalenia opon mózgowych. Stan zębów u uczniów poprawił się znacznie i tak: uczniów z zębami zdrowemi, plombowanemi i naprowionemi było 277, — z zębami od 1—3 uszkodzonemi próchnicą 205, — z próchnicą ponad 3 zęby 66, — a wśród tych ostatnich tylko **jeden** z próchnicą 9 zębów i **jeden** z 10 popsutemi zębami. Z zadowoleniem nadmienia się, że naprawie uzębienia i plombowaniu nadwyrężonych próchnicą zębów poddało się uczniów 224 a więc znacznie więcej, niż ubiegłego roku. — W ciągu obserwacji stwierdzono u 32 uczniów powiększenie gruczołów gardlanych (migdałków), z tych poddało się operacji wycięcia, czy zmniejszenia uczniów 9, u 2 zaś nastąpiła powolna naprawa na skutek innych poleconych zabiegów. — Polipów w nosie i obrzęków błon w nozdrzach stwierdzono u uczniów 6, z których na przedstawienie lekarskie było z dobrym i trwałym wynikiem operowanych 2. — Uczniów ze wzrokiem osłabionym było 29, z których na naleganie i polecenie lekarza szkolnego zaopatrzyło się w stósowne szkła 12. — Na ropotok z ucha (kanału usznego) cierpiało 3 uczniów, z których u jednego nastąpiła trwała poprawa z pomocą lekarza szkolnego, — pozatem 4 uczniów było ze słuchem znacznie przytępionym wskutek dawniejszych

cierpień. — Bezpłatnych porad w przypadkach nagłych, wymagających doraźnej pomocy lekarskiej udzielono w różnych lżejszych wewnętrznych cierpieniach 77, — w chorobach zewnętrznych 27, — porad okulistycznych 13, — ponadto wykonał lekarz zabiegów chirurgicznych 38. Porady w chorobach zewnętrznych i rękoczyny chirurgiczne odnosiły się w 32 wypadkach do spowodowanych nieoględnością, nierozważnem zachowaniem się a nawet i niekarnością pewnych uczniów podczas pauz.

c) W dziale nauki higjeny odbył lekarz 43 całogodzinne wykłady i pogadanki, nadto zaś w osobnych 20 krótszych naukach również we wszystkich klasach zwracał uwagę na konieczne zachowanie djety, polecając wstrzymywanie się od pewnych potraw i napojów, dalej spożywanie pierwszego posiłku przed udawaniem się do szkoły. W dalszych wywodach przypominał z naciskiem sposoby unikania zarażenia się chorobami zakaźnemi jak dyfterją, szkarlatyną, ospą. W całogodzinnych rozprawach omawiał w najniższych klasach niezbędne dla zdrowia obserwowanie czystości ciała — używanie częste kąpieli i mycie, utrzymywanie jamy ustnej i uzębienia jak najstaranniejsze, unikanie zwyczajów i nawyków szkodliwych dla zdrowia, stosowne i celowe ubieranie się wśród rozmaitych pór roku, dalej mówił o niezbędnym wypoczynku nocnym, oraz o higjenicznem urządzaniu ubikacyj mieszkaniowych. — W średnich i wyższych klasach wykładał o szkodliwości używania tytoniu, który niszczy cały ustrój nerwowy, podcina nietylko siły fizyczne, ale także duchowe, obniża poziom umysłowy i usposabia nawet silne organizmy do ulegania szkodliwym wpływom zewnętrznym. — Następnie wskazywał na wielką klęskę trapiącą nasze społeczeństwo t. j. na używanie napojów wyskokowych, działających tak samo niszcząco na ludzkie siły życiowe, jak narkotyki chemiczne n. p. haszysz, opium, kokaina, morfina i t. p. Dla uwydatnienia szkodliwości i zainteresowania się tym tematem urządził dla 10 klas wyższych w listopadzie (jak lat ubiegłych) wystawę przeciwalkoholową, zaznajamiając uczniów z postępem rozwijających się niedomagań chorobowych, nagłych i przewlekłych a nieuniknionych zmian w organach ludzkich w skutek używania tej trucizny. — Wielką wagę kładł na zaznajomienie młodzieży w średnich i wyższych klasach z istotą gruźlicy płuc, która niestety najwięcej szkód wyrządza wśród ludności w naszym kraju. — W klasach najwyższych krótko przed egzaminem abiturjenckim pouczał także o pewnych chorobach, powstających przez drobnoustroje a powodujących nietylko długie przewlekłe choroby, kolectwo dozgonne, charłactwo, niekiedy śmierć przedwczesną jednostek, — ale pogrążających drogą dziedziczności w nieszczęście całe rodziny nawet w dalsze pokolenia. — Na 161 lekcjach gimnastyki zważał na sposób wykonywania ćwiczeń, na prawidłową postawę i ruchy uczniów, a w razie potrzeby ograniczał jakość ćwiczeń i stosował środki zapobiegawcze celem ochrony od zbytniego przemęczenia ćwiczących.

Z opiekunami i rodzicami uczniów miał 21 osobnych konferencyj — a na 2 zebraniach rodzicielskich omawiał sprawy odnoszące się do higjeny życia szkolnego i domowego.

V. Fundusze stypendyjne i zapomogowe

Za czasów pruskich istniało 9 fundacyj na utrzymanie w konwiktach lub na zapomogi dla naszych niezamożnych uczniów, a mianowicie:

A. **W zarządzie Metropolitalnej Kapituły Poznańskiej:**

1. **Fundacja Szołdrskich** = 1805 mk. 45 f. na utrzymanie 6 uczniów w konwikcie im. Szołdrskich.
2. **Fundacja Przyłuskich** = 560 mk. 45 f. na 2 uczniów.
3. **Fundacja Witkowskiego** = 490 mk. 45 f. na 2 uczniów.
4. **Fundacja Jakubowskiego** = 333 mk. 20 f. na 1 ucznia.

B. **W zarządzie każdorazowego arcybiskupa gnieźnieńsko-poznańskiego:**

5. **Fundacja X. Sawickiego** = 1500 mk., zahipotekowanych na 5 proc. na dobrach Brzezie w pow. Pleszewskim, na stypendjum dla jednego ucznia.

C. **W zarządzie Szkoły:**

6. **Fundacja Kamińskiego** na nagrody pilności dla uczniów. Prusacy ulokowali ten fundusz: a) 437 mk. 50 f. w $3^1/_2$% państwowej pożyczce pruskiej — b) 75 mk. na liście rentowym Ziemstwa Poznańskiego — c) 50 mk. w kasie Oszczędności m. Poznania.
7. **Fundacja Mielżyńskich** = 4975 mk.; wszystko ulokowali Prusacy w $3^1/_2$% państwowej pożyczce pruskiej i mieli z tego dochód roczny 174 mk. 13 fen. Nadto należy do tej fundacji 41 mk. 75 fen., które w r. 1900 złożono w kasie Oszczędności m. Poznania i przez dopisywanie procentów doprowadzono do kwoty 307 mk.
8. **Fundusz po konwikcie im. Lubrańskiego** = 62440 mk. 45 fen. (Jest to reszta funduszów po t. zw. Akademji Lubrańskiego. Najpierw utrzymywano z tego konwikt przy naszem gimnazjum. Potem jednak władze pruskie zwinęły konwikt, a majątek skapitalizowały i oddały w zarząd dyrektorowi Gimnazjum. Z dochodów przyznawał dyrektor zapomogi lub stałe stypendja dla uczniów chodzących do tego gimnazjum lub dla studentów uniwersytetu, którzy tutaj zdali maturę.) Dziś na fundusz ten składają się: a) 53.350 mk. w $3^1/_2$% państwowej pożyczce pruskiej — b)) 300 mk. w niemieckiej pożyczce wojennej — c) 14 zł w 5% polskiej pożyczce konwersyjnej — d) 3484 mk. w Kasie Oszczędności m. Poznania.
9. **Państwowy fundusz zapomogowy dla niezamożnych uczniów.** Należą tu kwoty: a) 1937 mk. 50 fen. w $3^1/_2$% państwowej pożyczce pruskiej. — b) 679 mk. 35 fen. w wojennej pożyczce niemieckiej — c) 655 mk. w Kasie Oszczędności m. Poznania.

Z powyższego przedstawienia stanu tych fundacyj wynika, że wszystkie są dziś nieczynne i że nawet trudno spodziewać się, czy kiedy będą mogły spełniać swe zadanie. Wszystko bowiem padło pastwą dewaluacji tak niemieckiej, jak polskiej. Sumując szczegóły można jedynie tyle powiedzieć: a) uchwytną wartość przedstawia dziś tylko 14 złotych w 5% polskiej pożyczce konwersyjnej — b) najbliżej staje co do realnej wartości list rentowy na 75 mk. nominalnych — c) niewymierną wartością jest 4496 mk. w b. Kasie Oszczędności m. Poznania, gdyż nie przeprowadzono jeszcze waloryzacji. — d) poważna kwota 61.679 mk. 35 fen., ulokowana w państwowej pożyczce bądź pruskiej bądź niemieckiej może zupełnie przepaść, gdyż obligacje znajdują się w Berlinie w ręku władz niemieckich i podlegają ogólnym układom likwidacyjnym między Polską a Niemcami. Wiadomo nam, że przy przemianie pożyczek niemieckich dawnych na nową konwersyjną skonwertowano także naszą należytość, lecz nie doniesiono nam, jak wysoki jest ten nowy fundusz. W naszym ręku znalazły się jedynie 2 obligacje konwersyjne niemieckie na 37,50 Rmk.

D. W r. 1920 powstała nowa **fundacja im. Józefa Nowackiego** z zapisu naszego dawnego ucznia, zmarłego w owym roku w Ameryce. Przekazane stamtąd dolary wypłaciła nam P. K. K. P. w sumie 44 620 mk. (jesień 1920). Dziś cały ten fundusz mieści się w obligacjach 5% polskiej pożyczki konwersyjnej w nominalnej wartości 88 zł, a więc z dochoodem rocznym 4 zł 40 gr. Kupony realizuje się, a uzyskane pieniądze lokuje się w Banku m. Poznania.

VI. Fundusz jubileuszowy.

Podczas obchodu 350-lecia Gimnazjum w listopadzie r. 1923 powstała myśl zebrania funduszu na rozszerzenie budynku głównego. Pierwsze dary zebrał Komitet Jubileuszowy i przekazał je w opiekę uproszonemu Kuratorjum, które tworzą z dyrektorem Gimnazjum WPan Cyryl Ratajski i WPan Dr. Tadeusz Szulc.

Fundusz składa się z akcyj i z gotówki, a mianowicie: 50 000 mk. akcyj Hartwig-Kantorowicz, 110.000 mk. akcyj Tri, 65.000 mk. akcyj Banku Przemysłowców, 40.000 mk. akcyj Wielkopolskiej Papierni w Bydgoszczy, 20,000 mk. akcyj Spółki Drzewnej Poznańskiej, 1057 zł 17 gr gotówką.

Akcje i gotówka leżą w Banku Przemysłowców w Poznaniu.

Kuratorjum Funduszu zbadało i zatwierdziło rachunki za rok 1926/7 dnia 14. czerwca 1927.

W porównaniu z rokiem ubiegłym zmienił się stan Funduszu o tyle, że przybyło z dywidend i procentów 314 zł 75 gr.

Kuratorjum przyjmuje dalsze datki.

VII. Statystyka uczniów.

	Klasy typu starego																	Kl. zreform.			w całym zakład.
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIc	IIIa	IIIb	IIIc	IVa	IVb	Va	Vb	VI	VIIa	VIIb	VIII	Razem	VII	VIII	Razem	
I. Przyjęto uczniów:																					
własnych z promocją	—	—	33	29	24	34	22	22	31	23	15	25	38	24	20	21	361	19	29	48	409
„ repetentów	5	7	—	1	—	—	3	4	2	12	7	—	5	2	3	—	51	—	1	1	52
obcych z promocją	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	2	—	—	—	6	4	—	4	10
„ repetentów	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	2
po egzaminie wstępnym	34	33	—	1	6	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	75	—	—	—	75
ogółem:	39	40	33	32	30	34	26	26	37	35	22	25	45	26	24	21	495	23	30	53	548
II. Uczniowie ci urodzili się:																					
w mieście Poznaniu	21	25	19	16	17	13	13	11	16	18	13	12	20	15	9	8	246	7	16	23	269
w reszcie b. zaboru pruskiego	7	9	7	3	10	6	7	8	10	3	4	8	15	8	15	9	129	7	9	16	145
w innych stronach Polski	4	4	3	8	1	6	2	2	5	8	2	3	9	2	—	4	63	5	3	8	71
poza granicami Polski	7	2	4	5	2	9	4	5	6	6	3	2	1	1	—	—	57	4	2	6	63
III. Uczniowie ci mieszkali:																					
w Poznaniu u rodziców	37	34	28	27	26	31	25	24	34	27	20	21	33	20	13	17	417	13	23	36	453
„ „ u krewnych	1	2	1	2	1	3	1	2	1	2	1	2	4	1	5	—	29	2	2	4	33
„ „ u osób obcych	1	4	1	2	—	—	—	—	—	4	—	1	4	4	4	4	29	7	3	10	39
poza Poznaniem (dojeżdżali)	—	—	3	1	3	—	—	—	2	2	1	1	4	1	2	—	20	1	2	3	23
IV. Wiek uczniów:																					
Urodzeni w r. 1917	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	9
1916	15	18	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	—	—	—	38
1915	13	13	14	10	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	55	—	—	—	55
1914	6	5	11	17	16	8	7	12	3	3	—	—	—	—	—	—	88	—	—	—	88
1913	—	—	3	4	9	19	8	10	20	10	1	4	—	—	—	—	88	—	—	—	88
1912	—	—	1	—	3	5	9	3	9	10	5	8	5	—	—	—	58	—	—	—	58
1911	—	—	—	—	—	1	1	—	4	11	7	8	13	—	—	—	45	3	—	3	48
1910	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	5	7	2	5	1	24	5	—	5	29
1909	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	—	14	8	5	3	37	9	4	13	50
1908	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	8	6	3	22	4	10	14	36
1907	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	4	12	24	1	10	11	35
1906	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	5	1	4	5	10
1905	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	2	2	4

	Klasy typu starego																	Kl. zreform.			w całym zakładzie
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIc	IIIa	IIIb	IIIc	IVa	IVb	Va	Vb	VI	VIIa	VIIb	VIII	Razem	VII	VIII	Razem	
V. Zajęcie rodziców:																					
1. obywatele ziemscy	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—	2	2	9	3	—	3	12
2. włościanie i rolnicy drobni	2	1	1	—	2	—	—	—	2	2	—	—	2	1	2	—	15	2	—	2	17
3. urzędnicy i oficjaliści rolni	—	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	7	—	—	—	7
4. robotnicy rolni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. przemysłowcy	—	—	—	—	1	—	4	—	3	—	1	—	3	1	1	3	17	1	—	1	18
6. rzemieślnicy	5	7	5	4	2	6	4	3	5	4	5	4	12	2	5	4	77	1	8	9	86
7. urzędnicy fabryczni i przemysłowi	—	—	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	1	6	—	1	1	7
8. robotnicy „ „	—	—	—	—		—	—	1	—	—	—	—	—		—	—	1	—	—	—	1
9. kupcy i przedsiębiorcy handlowi	15	14	7	8	11	12	5	9	6	5	6	11	4	9	6	—	128	5	10	15	143
10. urzędnicy handlowi i bankowi	1	—	5	1	—	—	2	2	1	1	2	—	1	2	—	—	18	—	—	—	18
11. robotnicy i służba handlowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12. urzędnicy poczty i kolei	2	2	—	6	1	—	—	3	2	2	—	—	—	1	—	1	20	—	—	—	20
13. służba i robotnicy poczty i kolei	2	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	6	—	—	—	6
14. wojskowi stopnia oficerskiego	1	—	1	—	2	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—	1	9	—	—	—	9
15. „ „ niższego	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3
16. z wolnych zawodów	2	2	2	2	3	2	4	—	4	1	2	—	4	1	1	2	32	3	2	5	37
17. profesorowie i nauczyciele państw.	1	5	1	4	2	2	1	1	1	7	1	1	6	3	2	2	40	4	3	7	47
18. urzędnicy państwowi	6	7	3	2	3	3	2	4	3	2	2	1	3	3	—	4	48	2	1	3	51
19. „ samorządowi	—	—	1	1	1	3	1		2	2	—	1	1	—	—	—	13	—	1	1	14
20. służba w urzędach państwowych	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
21. „ „ „ samorządowych	—	—	—	—	—	—	.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22. kapitaliści i kamienicznicy	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	1	1	5
23. wyrobnicy dzienni	—	—	—	—	—	1	—	—	—		—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	2
24. z innych zawodów	2	—	5	1	1	3	2	—	4	4	3	4	5	2	3	—	39	2	3	5	44
VI. Promocja uczniów:																					
promowano do klasy wyższej	30	33	22	20	28	27	16	16	27	23	17	20	34	23	23	18	377	17	29	46	423
pozostawiono w tej samej klasie	7	7	10	11	1	6	10	8	8	10	5	5	11	2	—	1	102	5	—	5	107
nie oceniano	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	1	2
w dniu promowania było w klasie	37	40	32	31	29	33	26	24	35	33	22	25	45	25	24	19	480	22	30	52	532
odeszli w ciągu roku bez promocji	2	—	1	1	1	1	—	2	2	2	—	—	—	1	—	2	15	1	—	1	16
VII. Narodowość: polska u wszystkich																					
VIII. Wyznanie: katolickie u wszystkich oprócz **1** prawosławnego i 3 ewang.																					

VIII. Egzamin dojrzałości.

I. **Zwyczajny egzamin dojrzałości** własnych uczniów Zakładu odbył się w maju w następującym porządku:

A. Oddział typu starego.

Skład komisji egzaminacyjnej: Ostrowski jako dyrektor i przewodniczący — X. Skórnicki jako egzaminator z religji — Biliński z j. polskiego — Wantuch z j. łacińskiego i greckiego — Tarnawski z historji — Węgrzynowicz z matematyki i fizyki.

Egzamin pisemny przeprowadzono dnia 2, 4 i 6 maja. Tematy prac: a) **polskiej**: 1. Ideały Prusa i Orzeszkowej. 2. Rozwinąć myśl ks. P. Skargi: Kto ojczyźnie swej służy, sam sobie służy, bo w niej wszystko się jego dobro zamyka. — 3. Wpływ najnowszych wynalazków na życie współczesnego człowieka. (Tematu pierwszego nie wybrał nikt. Temat drugi wybrało 7, trzeci 2.) **b) historycznej**: 1. Powstanie zakonu N. Marji Panny. Krzyżacy, ich charakterystyka, wprowadzenie do Polski i stosunek do Polski. — 2. Wojna północna 1700—1721 z uwzględnieniem zmian politycznych, przez nią sprowadzonych na wschodzie i północy Europy. — 3. Stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej przed wojną światową. (Temat pierwszy wybrało 7, drugi 2, trzeciego nikt.) **c) łacińskiej**: Tłumaczono Liv. 45 c. 7 i 8. — **d) greckiej**: nikt nie pisał, gdyż wszyscy wybrali język łaciński. — **e) matematycznej**: 1. Dane są równania:

$$x^2+y^2-6x-2y+8=0$$

$$y=mx;$$

podać warunki, jakim musi czynić zadość parametr m, aby równania miały tylko jeden pierwiastek podwójny. Wyjaśnić geometryczne znaczenie tego warunku i obliczyć te pierwiastki. 2. W trójkącie są dane: suma dwu boków $a+b=76$ cm, powierzchnia $P=624cm^2$, kąt $g=78^0\ 11'24''$. Obliczyć boki i kąty trójkąta. — **f) z fizyki**: nikt nie pisał, gdyż wszyscy wybrali matematykę.

Egzamin ustny odbył się 12 i 13 maja. Z 18 uczniów tej klasy, zasiadających do egzaminu, wszyscy otrzymali świadectwo dojrzałości, a mianowicie:

1. Andrzejewski Czesław, ur. 13. 7. 1907 w Poznaniu.
2. Brzeski Stanisław, ur. 20. 6. 1908 w Poznaniu.
3. Dubas Tadeusz, ur. 15. 7. 1909 w Gorlicach.
4. Ernst Zbigniew, ur. 25. 8. 1908 w Poznaniu.
5. Gertych Marceli, ur. 29. 10. 1907 w Witkowie.

6. Górski Edmund, ur. 14. 10. 1907 w Ostrowiecku.
7. Halski Mieczysław, ur. 10. 2. 1907 w Żywcu.
8. Hejnowicz Mieczysław, ur 11. 9. 1907 w Poznaniu.
9. Jeszke Konrad, ur. 14. 9. 1907 w Bieżyniu.
10. Kędzia Zdzisław, ur. 8. 6. 1907 w Poznaniu.
11. Krawiec Bernard, ur. 14. 10. 1907 w Granowcu.
12. Kruszczyński Jarogniew, ur. 2. 5. 1907 w Poznaniu.
13. Kruszczyński Kajetan, ur. 23. 7. 1908 w Poznaniu.
14. Mika Marjan, ur. 25. 2. 1907 w Kamionnej.
15. Piechowiak Kazimierz, ur. 25. 2. 1906 w Kędzierzynie.
16. Prądzyński Ignacy, ur. 5. 3. 1907 w Podzamczu.
17. Sczaniecki Michał, ur. 26. 3. 1910 w Łaszczynie.
18. Sroka Konrad, ur. 23. 8. 1906 w Poznaniu.

B. Oddział zreformowany.

Skład komisji egzaminacyjnej: Ostrowski jako dyrektor szkoły i przewodniczący — X. Janicki jako egzaminator z religji — Namysł z j. polskiego — Abgarowicz z j. łacińskiego i greckiego — Tarnawski z historji — Dr. Huss z matematyki i fizyki.

Egzamin pisemny przeprowadzono dnia 2, 4 i 6 maja. Tematy prac: **a) polskiej:** 1. Literatura okresu Stanisława Augusta jako wyraz nowego życia w Polsce. — 2. Rozwinąć myśl w zdaniu ks. P. Skargi: Kto ojczyźnie swej służy, sam sobie służy, bo w niej wszystko się jego dobro zamyka. — 3. Wpływ najnowszych wynalazków na życie współczesnego człowieka. (Tematu pierwszego nie wybrał nikt. Temat drugi obrali 2, trzeci 9.) — **b) historycznej:** 1. Powstanie zakonu N. Marji Panny. Krzyżacy, ich charakterystyka, wprowadzenie do Polski i stosunek do Polski. — Wojna północna 1700—1721 z uwzględnieniem zmian politycznych, przez nią sprowadzonych na wschodzie i północy Europy. — 3. Reformy Sejmu czteroletniego 1788—1792 i ich znaczenie polityczne i społeczne. (Temat pierwszy obrało 14, tematu drugiego nikt, temat trzeci 4.) — **c) łacińskiej:** Liv 45 c. 7 i 8. — **d) greckiej:** nikt nie pisał, gdyż wszyscy wybrali język łaciński. — **e) matematycznej:** 1. Pierwsze wyrazy postępu arytmetycznego i geometrycznego są 4, drugie wyrazy są sobie równe, zaś trzeci wyraz postępu geometrycznego jest iloczynem liczby 25/16 i trzeciego wyrazu postępu arytmetycznego. Co to za postępy? — 2. Promienie podstaw prostego stożka ściętego wynoszą $R=5$ cm, $r=3$ cm; bok tej bryły jest nachylony do większej podstawy pod kątem $q=28^{0}21'$. Obliczyć objętość i pobocznicę tej bryły. (Pracę tę pisało 7 uczniów.) — **f) z fizyki:** 1. Prawo Boyle—Mariotte'a i jego zastosowanie. — 2. Dwie lampy rzucają z odległości 5 m względnie 8 m na białą ścianą cienie pręta, ustawionego tuż przed ścianą. Jak wielkie są siły świetlne lamp, jeżeli oba cienie są równo ciemne, a pierwsza lampa jest o 30 świec słabsza od drugiej. — 3. Do naczynia zawierającego 50 gr. wody, przy temperaturze 0^{0} wpuszczono kulkę platynową o ciężarze 20 gr., a temperaturze 250^{0} C. Ostateczna temperatura była 3.24^{0} C. Obliczyć ciepło właściwe platyny. (Tę pracę pisało 22 uczniów.)

Egzamin ustny odbył się od 13 do 17 maja. Jednemu kandydatowi odmówiono świadectwa dojrzałości. Wszyscy inni otrzymali je, a mianowicie:

1. Andrzejewski Kazimierz, ur. 16. 2. 1908 w Poznaniu.
2. Babski Kazimierz, ur. 6. 1. 1905 w Poznaniu.
3. Błaszczyk Marjan, ur. 5. 12. 1906 w Poznaniu.
4. Borowiak Władysław, ur. 27. 6. 1908 w Kostrzynie.
5. Busza Bernard, ur. 17. 5. 1908 wKobylinie.
6. Bystrzyński Tadeusz, ur. 27. 2. 1907 w Poznaniu.
7. Czygranów Jerzy, ur. 23. 4. 1907 w Częstochowie.
8. Globisz Józef, ur. 3. 1. 1909 w Łodzi.
9. Gorgol Djonizy, ur. 7. 2. 1906 w Poznaniu.
10. Kitka Klemens, ur. 19. 11. 1907 w Grodziszczku.
11. Konieczny Stanisław, ur. 16. 8. 1909 w Sanoku.
12. Konwiński Wacław, ur. 27. 9. 1907 w Mechlinie.
13. Latowski Adam, ur. 24. 11. 1907 w Poznaniu.
14. Liersch Henryk, ur. 11. 12. 1908 w Poznaniu.
15. Lissowski Henryk, ur. 27. 11. 1908 w Poznaniu.
16. Łuczak Bogdan, ur. 6. 1. 1908 w Poznaniu.
17. Matysiak Czesław, ur. 14. 6. 1907 w Poznaniu.
18. Milczyński Stefan, ur. 23. 8. 1906 w Poznaniu.
19. Miśkowiak Jan, ur. 21. 9. 1907 w Osterfeld.
20. Młodziejowski Jerzy, ur. 2. 2. 1909 w Łukinkach.
21. Muszyński Zdzisław, ur. 22. 4. 1907 w Poznaniu.
22. Pieprzyk Henryk, ur. 4. 1. 1908 w Poznaniu.
23. Rudawski Zygmunt, ur. 1. 11. 1907 w Kościerzynie.
24. Wawrzyniak Jan, ur. 7. 12. 1905 w Płaczkach.
25. Woźny Ignacy, ur. 12. 4. 1907 w Kostrzynie
26. Wróblewski Eddward, ur. 19. 9. 1906 w Ryczywole.
27. Wrzyszczyński Stefan, ur. 22. 4. 1908 w Poznaniu.
28. Zamysłowski Bolesław, ur. 19. 7. 1909 w Wrześni.

Przy pożegnaniu odchodzących abiturjentów otrzymali dwaj „praemium morum et diligentiae" z daru WPana Dra Karchowskiego, lekarza szkolnego, a mianowicie: Z. Ernst (Brücknera Historja literatury polskiej) i K. Andrzejewski (R. Eucken: Wielcy myśliciele i ich poglądy na życie).

II. **Egzamin ekstraneuszów** tudzież powtórny egzamin uczniów odbył się 24. stycznia 1927. Zdawali trzej kandydaci, lecz świadectwo dojrzałości otrzymali tylko dwaj:

Dembiński Roman, ur. 3. 2. 1908 w Gostyniu.

Nawrocki Bolesław; ur. 14. 3. 1907 w Gostyniu.

IX. Spis uczniów.

(Ułamek po nazwisku oznacza dzień, w którym uczeń odszedł z naszej szkoły.)

Klasy starego typu.

I a.

Anczykowski Józef
Arndt Tadeusz 2/4
Bienkowski Krystyn
Bocheński Adam
Buczyński Teofil
Czysty Kazimierz
Eborowicz Wacław
Fromm Roman
Graczyk Zbigniew 6/5
Gucki Hieronim
Hebda Janusz
Idaszak Bogdan
Janicki Jan
Jasiewicz Bolesław
Jendrasik Feliks
Jurtsch Bernard
Koperski Marjan
Kurpisz Jerzy
Latowski Witold
Linke Wiktor
Lutkowski Franciszek
Majdanowski Stefan
Michałowski Jan
Motyliński Marjan
Patan Kazimierz
Pieprzyk Wiktor
Piotr Stanisław
Pochanke Tadeusz
Pospiech Wojciech
Rozmiarek Seweryn
Smolarkiewicz Antoni
Smulkowski Stanisław
Sowiński Witold
Sroka Jan
Syller Włodzimierz
Wawrzyniak Alfred
Wilczyński Henryk
Zasoński Alfons
Zirpel Paweł

I b.

Baranowski Zygfryd
Bessert Lech
Blacha Franciszek
Bogajski Witold
Bręczewski Edmund
Buschke Jan
Dyczkowski Bogdan
Fitzner Adam
Górczak Jarosław
Grajzer Alojzy
Gról Tadeusz
Haszkiewicz Mieczysł
Herwich Stefan
Janas Bogdan
Janowski Alojzy
Jeszke Bogdan
Kaszarek Zygmunt
Kosicki Andrzej
Kupijaj Witold
Kwaśniewski Bronisław
Lissowski Witold
Matczyński Marjan
Michałkiewicz Maciej
Michałowski Sławosz
Piątek Bogdan
Pilaczyński Tadeusz
Piszczek Franciszek
Płonczyński Witold
Poplewski Mieczysław
Raczkowski Olgierd
Skotnicki Bogdan
Smólski Leon
Stankowski Janusz
Sroka Zbigniew
Szukalski Adam
Świderski Bolesław
Waga Tadeusz
Wieloch Edwin
Wojciechowski Tadeusz
Zdrojowy Witold

II a.

Buhl Franciszek
Chojnacki Włodzimierz
Dorożalski Zbigniew
Fleszar Fryderyk
Giżyński Kazimierz
Górecki Józef
Grzechowiak Florjan
Jaskólski Julian
Kędzierski Bogdan
Klichowski Witold
Konarczak Czechosław
Krąkowski Bogdan 19/5
Kucharski Tadeusz
Lubiński Jerzy
Malinowski Antoni
Marecki Witold
Moroń Edward
Olejniczak Marjan
Olszański Wincenty
Ostrowski Henryk
Ostrowski Zbigniew
Pietrzyk Zdzisław
Popowski Jerzy
Powałowski Zenon
Przybecki Mieczysław
Schulz Zenon
Skotnicki Włodzimierz
Sobek Marjan
Szefler Florjan
Szukalski Jan
Świderski Stanisław
Wituski Jan
Ziętkiewicz Jan

II b.

Bochnak Jerzy
Boettner Jerzy
Cenkier Seweryn
Dominiak Konrad
Generowicz Zbigniew
Gnatowski Jerzy
Hubert Józef $^{29}/_{1}$
Jax Leszek
Jóźwiak Władysław
Judek Stefan

Kaczmarek Marjan
Kaczmarek Mirosław
Kośmider Janusz
Kruk Zbigniew
Lisowski Kazimierz
Molski Marjan
Namysłowski Leszek
Olejnik Stanisław
Osadziński Jerzy
Pacyński Józef
Piotrowski Józef

Porawski Adam
Schülte Noelle Bronisł.
Senger Alfons
Smereka Marjan
Syller Bogdan
Szymczak Bogdan
Sluzar Władysław
Wereszczako Witold
Zdrojowy Henryk
Zoellner Władysław

II c.

Augustyniak Witold
Banaszak Stefan
Baranowski Tadeusz
Błociszewski Józef
Dykier Walerjan
Dziwak Józef
Henschel Edmund
Jakś Ludwik
Krzyżankiewicz Zb. $^{21}/_{12}$
Kurczewski Tadeusz

Luxerek Florjan
Modzelewski Ildefons
Muszyński Zbigniew
Napierała Sylewester
Palczewski Mikołaj
Piechocki Tadeusz
Płotek Teodor
Radomski Aleksander
Sarna Zbigniew

Sieradzon Witalis
Staszewski Ludwik
Stefaniak Janusz
Sulikowski Maksymiljan
Szafarkiewicz Lubomir
Szukalski Kazimierz
Talaga Stefan
Walter Henryk
Wiza Bernard
Ziętek Bożydar

III a.

Białkowski Tadeusz
Bogacki Lech
Borchardt Włodzimierz
Bosak Teodor $^{22}/_{3}$
Busza Władysław
Duszyński Zygmunt
Fęglerski Bogdan
Gosieniecki Antoni
Górecki Czesław
Grzesiak Zygmunt
Kaczmarek Roman

Kajewski Jan
Kosko Stefan
Kwaśniewski Zbigniew
Małecki Witold
Michałkiewicz Witold
Michałowski Edmund
Nowacki Zenon
Nyka Jerzy
Organiściak Władysł.
Palczewski Marjan
Pawlak Franciszek
Prauziński Stanisław

Rozmarynowicz Witold
Sośnicki Feliks
Stęszewski Edmund
Tasiemski Kazimierz
Uliwiak Antoni
Walkowski Czesław
Wietrzykowski Florjan
Włodarczyk Zbigniew
Woźny Edmund
Zborowski Władysław
Żychliński Łucjan

III b.

Bryza Józef
Celichowski Zygmunt
Fänger Karol
Hamerski Jan
Hamerski Wacław
Jaraczewski Tadeusz
Jaszewski Zdzisław
Kalinowski Jan
Karchowski Zygmunt

Kowalski Henryk
Kozłowski Zdzisław
Kujawski Alfons
Łopiński Leon
Michałowski Bohdan
Nowakowski Konstanty
Nowicki Alfons
Olszański Zbigniew

Reinholz Władysław
Serdecki Tadeusz
Stryjakowski Stanisław
Szczepański Edmund
Tomczyk Kazimierz
Trompeteur Kazimierz
Wilczkowiak Henryk
Ziętkiewicz Stanisław
Ziółkowski Kazimierz

III c.

Borowski Tadeusz
Czaplicki Mieczysław
Daleszyński Tadeusz
Frąckowiak Roman
Hoffmann Karol
Kapałczyński Zygmunt
Karpiński Henryk
Kawicki Wojciech

Knowski Janusz
Marciniak Jarogniew
Neterowicz Edmund
Olejniczak Wiktor $^{26}/_{7}$
Radomiński Wojciech
Ryffert Jerzy
Sierszulski Roman
Stachowski Brunon
Stępka Marjan

Szczepski Olech
Szymandera Hipolit
Wiewiórowski Tadeusz
Woltman Bernard
Zakrzewski Andrzej $^{15}/_{3}$
Załachowski Bogdan
Ziętek Zdzisław
Ziomek Alfons

IV a.

Ballenstedt Ludwik
Berchert Franciszek
Broniarz Jarogniew
Broniewski Edward
Busza Edmund
Drygas Przemysław
Duralski Zbigniew
Fleszar Mieczysław
Fragstein Mieczysł. $^{21}/_{12}$
Frąckowiak Stanisław
Galczewski Ksawery
Galuba Benon
Haas Roman
Janicki Walerjan
Jasiewicz Romuald
Kaczmarek Bernard
Kędzia Leszek
Kędzia Zbigniew
Korytowski Czesław $^{21}/_{12}$
Kowalski Kazimierz
Krzyżankiewicz Janusz
Kwaśniewski Tadeusz
Lisiecki Henryk
Ławicki Stanisław
Michałowski Przemysł.
Opitz Eugenjusz
Popowski Bronisław
Preiss Teofil
Ratajczak Stefan
Rozmarynowicz Henryk
Ruczyński Jakób
Schulz Marjan
Sobczak Jan
Szczepaniak Stefan
Szymański Leon
Szymański Witold
Zamiara Marjan

IV b.

Bręczewski Marjan
Bury Jan
Ciaciuch Henryk
Daleszyński Marjan
Dembiński Marjan
Dubas Zbigniew
Dyczkowski Adam
Hasiński Edward
Jóźwiak Henryk
Kandulski Witold
Klimczyk Jerzy
Ligocki Alfred
Marcinkowski Henryk
Mielcarek Eugenjusz
Moryson Czesław
Osadziński Adam
Ossowski Zygmunt
Palczewski Stanisław
Polcyn Tadeusz
Poplewski Witold
Radomiński Tadeusz
Ratajski Kordjan
Smulkowski Jan
Sumara Zygmunt $^{16}/_{2}$
Szczepankiewicz Jan
Szczepski Jarogniew
Szukalski Alfons
Szukalski Marjan
Śluzar Aleksander
Talarczyk Witold
Urbanowski Kazimierz
Wierzcholski Mieczysł.
Woiński Zbigniew $^{4}/_{2}$
Wojciechowski Aleks.
Ziemiałkowski Zbigniew

V a.

Adamczewski Włodz.
Banaszak Bogdan
Bogajewski Tadeusz
Cichy Henryk
Eliński Marjan
Ganowicz Zbigniew
Jeszke Witold
Kasprowicz Władysł.
Kompf Janusz
Kordus Zygfryd
Marszałek Leon
Roesel Rudolf
Skoczyński Tadeusz
Skrzypek Tadeusz
Stachowiak Henryk
Syller Zbigniew
Szulc Wacław
Twardowski Zdzisław
Widelicki Marjan
Woda Edmund
Zielewski Jarosław

V b.

Anders Henryk
Andrzejewski Stanisław
Boesche Zygmunt
Gustowski Zdzisław
Jaeschke Bogdan
Jerzykiewicz Zbigniew
Knitter Tadeusz
Korek Zdzisław
Lisek Zenon
Marciniec Włodzimierz
Matheus Jan
Mieloch Jerzy
Olszewski Jan
Perz Maciej
Przybecki Edmund
Radoński Antoni
Rączkowski Stanisław
Rozmarynowicz Szcz.
Stawowiak Stanisław
Terlecki Zenon
Thiel Jerzy
Wodnikowski Edmund
Wyszyński Bolesław
Zygler Zygmunt
Żurawski Bogdan

VI.

Bartkowiak Edmund
Bartkowiak Stanisław
Bogajewski Zenon
Choynacki Zygmunt
Drobnik Jan
Gardzielewski Hubert
Globisz Włodzimierz
Górski Jarosław
Homan Jan
Jańczak Stefan
Jerzykiewicz Alfred
Kitka Jan
Kochaniewicz Roman
Kołaczkowski Stanisław
Konieczny Bolesław
Korytowski Leon
Kozłowski Adam
Krokowski Stanisław
Kubicki Karol
Kufel Władysław
Laurentowski Zenon
Leitgeber Witold
Ludwiczak Witalis
Masłoń Jan
Namysł Władysław
Neumann Ignacy
Niebieszczański Adam
Nowak Stanisław
Nowak Zdzisław
Nowakowski Tadeusz

Pacyński Adam
Pautsch Fryderyk
Pomorski Jan
Porawski Tadeusz
Preiss Jarogniew
Przysiecki Tadeusz
Robaszkiewicz Edmund
Siejkowski Tadeusz
Rynarzewski Adam
Siwa Adam
Sroka Stanisław
Sulikowski Emiljan
Szulc Bogdan
Wolsztyniak Zdzisław
Zakrzewski Stanisław

VII a.

Alkiewicz Józef
Bączkowski Kazimiesz
Beychler Henryk
Bogusławski Edmund
Burchardt Leszek
Chociszewski Marjan
Chylewski Marjan
Chwiałkowski Władysł.
Falkowski Marjan
Gosieniecki Zygmunt
Hardt Zygmunt
Ilski Józef
Karolewski Edward
Mika Antoni
Pankowski Henryk
Piwkowski Edmund
Prumbs Henryk $^{12}/_{3}$
Rutter Władysław
Skąpski Bohdan
Sowiński Kazimierz
Starzewski Władysław
Sulikowski Witold
Śmierzchalski Henryk
Urbański Jarosław
Walski Stefan
Wesołowski Stanisław

VII b.

Buchwald Wiktor
Bulczyński Karol
Flieger Rudolf
Foerster Stanisław
Frąckowiak Antoni
Gzowski Jan
Jakubowski Ignacy
Jarmuż Kazimierz
Jurek Marjan
Kirschke Tadeusz
Kołaczkowski Józef
Koniecki Stefan
Leśny Alojzy
Lewandowski Teodor
Pakuła Stanisław
Patan Roman
Płotek Franciszek
Porawski Czesław
Schubert Leon
Sieradzki Czesław
Świeżawski Daniel
Szymański Jan
Talarczyk Edmund
Tundak Adam

VIII.

Andrzejewski Czesław
Brzeski Stanisław
Dubas Tadeusz
Ernst Zbigniew
Gertych Marceli
Górski Edmund
Halski Mieczysław
Hejnowicz Mieczysław
Jeszke Konrad
Kędzia Zdzisław
Kozłowiecki Czesław $^{28}/_{2}$
Krawiec Bernard
Kruszczyński Jarogniew
Kruszczyński Kajetan
Mika Marjan
Musiałek Zdzisław $\dagger^{7}/_{12}$
Piechowiak Kazimierz
Prądzyński Ignacy
Sczaniecki Michał
Sroka Konrad
Urbaniak Edward

Klasy zreformowane.

VII R.

Byczkowski Edward
Czartoryski Adam
Groszek Leon
Hawel Jerzy $^{20}/_{1}$
Jordan Zbigniew
Kochański Witold
Komar Władysław
Konieczny Marjan
Krzyżnowski Marjan
Leitgeber Andrzej
Lissowski Zygmunt
Matecki Stefan
Mietliński Kazimierz
Mietliński Wacław
Młodkowski Jerzy
Musidłowski Konrad
Obst Leon
Robiński Adam
Sitowski Michał
Stankiewicz Włodzim.
Szafarkiewicz Marjan
Szałowski Stefan
Woźny Aleksander

VIII R.

Andrzejewski Kazimiesz
Babski Kazimierz
Błaszcyk Marjan
Borowiak Władysław
Busza Bernard
Büttner Witold
Bystrzyński Tadeusz
Czygrinow Jerzy
Globisz Józef
Gorgol Djonizy
Kitka Klemens
Konieczny Stanisław
Konwiński Wacław
Latowski Adam
Liersch Henryk
Lissowski Henryk
Łuczak Bogdan
Matysiak Czesław
Milczyński Stefan
Miśkowiak Jerzy
Młodziejowski Jerzy
Muszyński Zdzisław
Pieprzyk Henryk
Rudawski Zygmunt
Trybus Alfons
Wawrzyniak Jan
Woźny Ignacy
Wróblewski Edward
Wrzyszczyński Stefan
Zamysłowski Bolesław